Fakulta Matematiky, Fyziky a Informatiky
Univerzita Komenského, Bratislava

Rozšíriteľnosť párení na grafoch

(Diplomová práca)

2012

Bc. Ján Kováč

Školitelia: Mgr. Michal Kotrbčík
Prof. RNDr. Martin Škoviera, PhD.

Bratislava, 3. mája 2012

Fakulta Matematiky, Fyziky a Informatiky
Univerzita Komenského, Bratislava

Rozšíriteľnosť párení na grafoch

(Diplomová práca)

Študijný program: informatika
Študijný odbor: 2508 informatika
Katedra: Katedra informatiky
Školitelia: Mgr. Michal Kotrbčík
Prof. RNDr. Martin Škoviera, PhD.

Bratislava, 2012
Bc. Ján Kováč

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Bc. Ján Kováč
Študijný program: informatika (Jednoodborové štúdium, magisterský II. st., denná forma)
Študijný odbor: 9.2.1. informatika
Typ záverečnej práce: diplomová
Jazyk záverečnej práce: slovenský

Názov: Rozšíriteľnosť párení na grafoch

Cieľ: Preskúmať štrukturálne vlastnosti grafov s rozšíriteľnými páreniami. Skúmať rozšíriteľnosť párení na niektorých špeciálnych triedach grafov.

Vedúci: prof. RNDr. Martin Škoviera, PhD.
Katedra: FMFI.KI - Katedra informatiky

Dátum zadania: 28.10.2010

Dátum schválenia: 28.10.2010

prof. RNDr. Branislav Rovan, PhD.
garant študijného programu

....

študent Vedúci

Chcem sa poďakovať najmä môjmu školitelovi Michalovi Kotrbčíkovi za výber témy, cenné rady a trpezlivosť, Zuzane Ondrejkovej za obetavú kontrolu pravopisu a všetkým tým, čo pripomienkovali samotnú prácu, formuláciu jednotlivých výsledkov alebo mi iným spôsobom pomohli pri tvorbe tejto práce.

Abstrakt

V našej práci sa zaoberáme rozšíriteľnosťou párení na grafoch. V prvej časti skúmame štruktúru equimatchable grafov, teda grafov v ktorých každé nerozšíriteľné párenie je aj najväčšie, pričom naše hlavné výsledky sú nasledujúce tvrdenia. Uvádzame charakterizáciu grafov H, pre ktoré platí, že $H\#T$ je equimatchable pre každú kostru T grafu H, kde $H\#T$ označuje prienikový graf fundamentálnych cyklov. Ukázali sme, že pre každý equimatchable chordálny graf G, ktorý nie je faktorovo kritický, existuje graf H taký, že $H\#T$ je izomorfný s G pre každú kostru T grafu H. Pre karteziánske súčiny grafov sme dokázali, že ak G a H sú súvislé grafy s aspoň dvomi vrcholmi, tak karteziánsky súčin G a H je equimatchable práve vtedy, keď G aj H sú izomorfné s K_2. Ďalej sme ukázali, že ak H_1 a H_2 sú ľubovoľné faktorovo kritické grafy s rovnakým počtom vrcholov, tak pre ľubovoľný graf G platí, že najväčšie párenie grafu $G\Box H_1$ má rovnakú mohutnosť ako najväčšie párenie grafu $G\Box H_2$.

V druhej časti zavádzame nový koncept rozšíriteľnosti párení: graf G patrí do triedy Δ_n práve vtedy, ak rozdiel mohutností ľubovoľných dvoch nerozšíriteľných párení grafu G je najviac n. Naše hlavné výsledky v tejto časti sú nasledovné tvrdenia. Popisujeme štruktúru grafov z triedy Δ_n a presne charakterizujeme triedu Δ_1. Zostrojili sme deterministický polynomiálny algoritmus, ktorý pre pevne zvolené n a k overí, či graf s deficienciou najviac k patrí do triedy Δ_n. Uvádzame algoritmus, ktorý v deterministickom polynomiálnom čase rozhodne, či daný graf patrí do triedy Δ_1.

Kľúčové slová:

equimatchable graf, rozšíriteľnosť párení, karteziánsky súčin grafov, chordálny graf, prienikový graf fundamentálnych cyklov

Abstract

In this work we investigate the structure of equimatchable graphs in two particular classes of graphs. Our main results are the following. We prove that for any chordal graph G that is not factor critical there is a graph H such that G is isomorphic with $H\#T$ for every spanning tree T of H, where $H\#T$ denotes the intersection graph of fundamental cycles of graph H with respect to a spanning tree T of H. We show a characterization of graphs G such that $G\#T$ is equimatchable for any spanning tree T of G. For cartesian products we prove that if G and H are connected graphs with $|V(G)| > 1$ and $|V(H)| > 1$, then $G\Box H$ is equimatchable if and only if both G and H are isomorphic with K_2.

In the second part we introduce a new concept of matching extension: a graph G is in Δ_n if and only if the difference between the sizes of any two maximal matchings in G is not larger than n. Our main results are the following. We also describe the structure of graphs in Δ_n. For any fixed $n, k \in \mathbb{N}$ we provide a deterministic polynomial algorithm which can decide if a given graph with $d(G) \leq k$ is in $G \in \Delta_n$. We also provide a complete characterization of graphs in Δ_1 and deterministic polynomial algorithm which decides whether given graph is in Δ_1. For cartesian products we prove that if H_1 and H_2 are factor critical graphs with $|V(H_1)| = |V(H_2)|$, then for any graph G the sizes of maximum matchings in $G\Box H_1$ and $G\Box H_2$ are equal.

Keywords:

equimatchable graph, matching extension, cartesian product of graphs, chordal graph, intersection graph of fundamental cycles

Obsah

Kapitola 1

Úvod

Graf G nazývame equimatchable, ak je ľubovoľné párenie v G obsiahnuté v nejakom najväčšom párení. Z toho vyplýva, že v každom equimatchable grafe sa najväčšie párenie dá nájsť greedy algoritmom. Pri skúmaní štruktúry equimatchable grafov sa používa (D, A, C)-*dekompozícia* [1, 2]. Nech G je graf, jeho (D, A, C)-dekompozícia je definovaná nasledovne. Množina D obsahuje práve tie vrcholy z $V(G)$, ktoré nepokrýva nejaké najväčšie párenie. Množina A obsahuje vrcholy z $V(G) - D$, ktoré v G susedia s aspoň jedným vrcholom z D a množina C obsahuje práve vrcholy z $V(G) - D - A$.

Štruktúra všeobecných equimatchable grafov je pomocou (D, A, C)-dekompozície popísaná v [3, 4]. Práce [5, 6, 7, 8] sa venujú n-rozšíriteľnosti párení grafov, defnovanej nasledovne: graf G je n-rozšíriteľný práve vtedy, keď obsahuje párenie veľkosti n a každé takéto párenie sa dá rozšíriť na perfektné párenie. Priamo z definície vyplýva, že ak graf je n-rozšíritelný, tak je aj m-rozšíriteľný pre $m \leq n$.

Plummer v [6] zhrnul rôzne výsledky dosiahnuté do roku 1994 o n-rozšíriteľných grafoch. Uvádza tu výsledky, ktoré ukazujú súvis medzi n-rozšíriteľnosťou a inými parametrami grafu, napríklad rodom, súdržnosťou (toughness), súčtom stupňov vrcholov a inými. Neskôr boli dosiahnuté ďalšie výsledky týkajúce sa n-rozšíriteľnosti grafov. V [5] Favaron ukázala súvislosť medzi p-faktor kritickými a n-rozšíriteľnými grafmi pre p párne. Yu v [9] ukázal jednoduchšie dôkazy jej hlavných tvrdení a vyriešil otvorený problém vyslovený v [5]. Téme n-rozšíriteľných grafov je venovaných aj niekoľko kapitol v prednedávnom vydanej monografii [7].

Okrem spomínaných spôsobov definovania rozšíriteľnosti párení sa Yu a Liu v [10] zaoberali (n, k, d)-grafmi, ktoré definovali nasledovne. Graf G

je (n, k, d)-graf práve vtedy, keď po odobratí ľubovoľných n vrcholov sa vo výslednom grafe dá každé párenie veľkosti najviac k rozšíriť na párenie, ktoré pokrýva všetky vrcholy okrem nejakých d vrcholov. Podarilo sa im ukázať viaceré vlastnosti takýchto grafov pre $d = 0$. Na ich výsledky nadviazal článok [11], ktorý pokračoval v opisovaní vlastností (n, k, d)-grafov a zameral sa na grafy, kde $d \neq 0$. V skúmaní (n, k, d)-grafov pokračuje aj článok [12].

Rozšíriteľnosť párení v špeciálnych triedach grafov bola pre hyperkocky skúmaná v [13]; v [14] sú charakterizované equimatchable grafy s obvodom aspoň 5. Chordálne grafy sú grafy, v ktorých každá kružnica dĺžky aspoň 4 obsahuje tetivu. V našej práci sa okrem iného zaoberáme štruktúrou equimatchable chordálnych grafov.

Prienikový graf fundamentálnych cyklov $G\#T$ grafu G vzhľadom na kostru T je definovaný nasledovnými vzťahmi: $V(G\#T) = \{v_e | e \in E(G - T)\}$; $v_e v_f \in E(G\#H)$ práve vtedy, keď fundamentálne kružnice prislúchajúce hranám e a f majú neprázdny prienik. Počet vrcholov grafu $G\#T$ nezávisí od kostry T a je rovný Bettiho číslu $\beta(G)$ grafu G, kde $\beta(G) = |E| - |V| + c_G$, pričom číslo c_G označuje počet komponentov grafu G. Grafy, ktoré majú po odobratí ľubovoľného vrcholu perfektné párenie, sa nazývajú *faktorovo kritické*. Pre chordálne grafy je naším hlavným výsledkom nasledovná veta.

Veta 3.9. Nech H je equimatchable chordálny graf, ktorý nie je faktorovo kritický. Potom existuje graf G taký, že $G\#T \cong H$ pre každú kostru T grafu G.

Grafy G také, že pre ľubovoľnú kostru T je graf $G\#T$ equimatchable, popisuje nasledujúca veta.

Veta 3.29. Nech graf G je hranovo dvojsúvislý. Graf $G\#T$ je equimatchable pre každú kostru T grafu G práve vtedy, keď graf G spĺňa niektorú z nasledujúcich podmienok:

i) Graf G neobsahuje 3 disjunktné kružnice a $\beta(G)$ je nepárne.

ii) Graf G neobsahuje 2 disjunktné kružnice a $\beta(G)$ je párne.

iii) Graf G spĺňa podmienky v tvrdení 3.26 alebo v tvrdení 3.28.

Náš hlavný výsledok týkajúci sa equimatchable karteziánskych súčinov je nasledujúca veta.

Veta 3.37. Nech G a H sú súvislé, pričom $V(G) \geq V(H) \geq 2$. Ak $G \Box H$ je equimatchable, tak $G \cong H \cong K_2$.

Ďalej zavádzame a skúmame nový všeobecný koncept rozšíriteľnosti párení na grafoch: ak rozdiel mohutností dvoch ľubovoľných nerozšíriteľných párení grafu G nie je väčší ako k, hovoríme, že G patrí do triedy Δ_k. Ľahko vidieť, že equimatchable grafy sú práve tie, ktoré patria do triedy Δ_0. Triedy Δ_k zodpovedajú správaniu greedy algoritmu na nájdenie najväčšieho párenia - graf G patrí do triedy Δ_k, ak greedy algoritmus na vstupe G vždy nájde párenie, ktoré sa od najväčšieho párenia líši najviac o k.

V predkladanej práci sa zaoberáme najmä štrukturálnymi vlastnosťami grafov, ktoré patria do triedy Δ_k pre $k \geq 1$, algoritmami pre rozhodovanie príslušnosti do týchto tried a algoritmami pre odhad hodnoty $\Delta'(G)$. Ako aplikáciu týchto výsledkov uvádzame niekoľko tvrdení o príslušnosti karteziánskych súčinov do tried Δ_k pre $k \geq 1$.

Triedy Δ vytvárajú hierarchiu, pretože zjavne $\Delta_n \subset \Delta_{n+1}$. Definujeme preto aj funkciu $\Delta' : G \to \mathbb{N}$ nasledovne: $\Delta'(G) = n$ práve vtedy, keď $G \in \Delta_n$ a zároveň $G \notin \Delta_{n-1}$. *Deficiencia* grafu G je počet vrcholov nepokrytých najväčším párením grafu G, označujeme ju $d(G)$. Nasledujúca veta popisuje grafy patriace do triedy Δ_n pre $n \in \mathbb{N}$.

Veta 4.2. Ak G je ľubovoľný graf, nasledujúce podmienky sú ekvivalentné:

1) Graf G je v Δ_n.

2) Pre každú množinu $S \subseteq V(G)$, $|S| \geq d(G)+2n$ navzájom nesusedných vrcholov a pre každé párenie M grafu G nepokrývajúce vrcholy v S existuje vrchol $v \notin S$ susedný s aspoň jedným vrcholom z S.

3) Pre každú množinu $S \subseteq V(G)$, $|S| \geq d(G)+2n$ navzájom nesusedných vrcholov existujú disjunktné množiny $S_1, S_2, \ldots, S_k \subseteq N(S)$ také, že spĺňajú naraz všetky nasledujúce podnienky:

   i) $|S_i|$ je nepárne pre $1 \leq i \leq k$;

   ii) S_i a S_j nie je spojené hranou pre $i \neq j$ a

   iii) $|R(S_1, S_2, \ldots, S_k)| < k$
   kde $R(S_1, S_2, \ldots, S_k) = N(\bigcup_{i=1}^{k} S_i) - \bigcup_{i=1}^{k} S_i - \{u, v\}$
   (Symbolom $R(S_1, S_2, \ldots, S_k)$ je označená množina vrcholov z $G-u-v$, ktoré neležia v žiadnej z množín S_i, ale z ktorých každý je spojený s vrcholom z niektorej množiny S_i.)

Táto veta nevedie priamo k deterministickému polynomiálnemu algoritmu na nájdenie hodnoty $\Delta'(G)$. V práci uvádzame pre dané n a k deterministický polynomiálny algoritmus, ktorý rozhodne, či graf G s deficienciou k patrí do triedy Δ_n. Problém nájdenia veľkosti najmenšieho nerozšíriteľného párenia je NP-úplný [15], ale pre problém nájdenia veľkosti najväčšieho párenia existuje napríklad známy Edmondsov algoritmus, ktorý je deterministický polynomiálny. Z toho vyplýva, že určiť rozdiel mohutností najväčšieho a najmenšieho nerozšíriteľného párenia je NP-úplný problém. V práci uvádzame dôkaz nasledujúceho tvrdenia.

Veta 4.17. Existuje deterministický algoritmus, ktorý v polynomiálnom čase overí, či ľubovoľný graf G patrí do triedy Δ_1.

Ukazujeme tiež viacero tvrdení, pomocou ktorých sa dá deterministicky v polynomiálnom čase odhadovať hodnota funkcie $\Delta'(G)$ pre daný graf G. Porovnali sme tiež koncept Δ_k tried s inými konceptami rozšíriteľnosti. Pre karteziánske súčiny grafov sme sa venovali najmä súčinom ľubovoľných grafov s faktorovo kritickými.

Veta 4.27. Pre ľubovoľný graf G existuje n_0 také, že ak H je ľubovoľný faktorovo kritický graf s aspoň n_0 vrcholmi, tak graf $G\square H$ nepatrí do triedy D_n, kde $n = \lceil |V(G)|/2 \rceil - 1$.

Naviac sme ukázali, že pokiaľ nás zaujíma najväčšie párenie karteziánskeho súčinu grafov, z ktorých jeden je faktorovo kritický, tak nie je podstatné, akú ma tento faktorovo kritický graf štruktúru.

Veta 4.22. Nech G je ľubovoľný súvislý graf a H_1 a H_2 sú faktorovo kritické grafy. Ak $|V(H_1)| = |V(H_2)|$, tak $d(G\square H_1) = d(G\square H_2)$. Naviac ak $|V(H_1)| > |V(H_2)|$ a $d(G\square H_2) > 1$, tak $d(G\square H_1) < d(G\square H_2)$.

Kapitola 2

Súčasný stav problematiky

V tejto časti uvedieme najdôležitejšie výsledky z teórie grafov, týkajúce sa skúmanej problematiky. Najprv spomenieme použité označenie a niektoré základné pojmy z teórie párenia na grafoch. Nech G je graf, množinu vrcholov budeme označovať $V(G)$, množinu hrán $E(G)$. Konkrétnu hranu budeme označovať indexovaným písmenom e alebo uvedením dvoch vrcholov, ktoré spája. Graf G je vrcholovo dvojsúvislý, ak každé dva vrcholy v ňom sú spojené aspoň dvoma vrcholovo disjunktnými cestami. Ak v práci uvažujeme o vrcholovo dvojsúvislých grafoch, predpokladáme, že neobsahujú slučky. Množinu susedov vrchola v budeme označovať $N(v)$. *Párenie* v grafe G je množina nezávislých hrán, teda hrán, z ktorých žiadne dve nemajú spoločný vrchol. *Najväčšie párenie* je také, ktorého množina hrán má najväčšiu mohutnosť spomedzi všetkých párení daného grafu. V grafe môže existovať viacero rôznych najväčších párení. *Nerozšíriteľné párenie* je párenie, ktoré sa nedá zväčšiť pridaním novej hrany, teda žiadna nadmnožina hrán tohoto párenia nie je nezávislá. Vrchol v grafu G je *pokrytý* párením M práve vtedy, keď sa v M nachádza hrana incidentná s v. Množinu vrcholov pokrytých párením M označujeme $V(M)$. *Perfektné párenie* grafu G je párenie, ktoré pokrýva všetky vrcholy grafu G. Graf G sa nazýva *faktorovo kritický* práve vtedy, keď pre každý jeho vrchol v má graf $G-v$ perfektné párenie. *Skoro-perfektné párenie* je párenie, ktoré pokrýva všetky vrcholy okrem jedného. *Deficiencia* grafu G je počet vrcholov grafu G nepokrytých najväčším párením, označujeme ju $d(G)$.

Najprv uvedieme Tuttovu vetu, ktorá charakterizuje grafy s perfektným párením.

Veta 2.1. [16]Graf G má perfektné párenie práve vtedy, keď pre každú množinu vrcholov $S \subseteq V(G)$ platí $c_o(G-S) \leq |S|$, kde $c_o(H)$ označuje počet komponentov grafu H s nepárnym počtom vrcholov.

Vďaka Tuttovej vete na dôkaz, že graf nemá perfektné párenie, stačí nájsť nejakú množinu vrcholov S, pre ktorú platí $c_o(G-S) > |S|$. Takáto množina vrcholov sa často nazýva *Tuttova množina*. Bergova formula, ktorú teraz uvedieme, zovšeobecňuje Tuttov výsledok a umožňuje vypočítať veľkosť najväčšieho párenia.

Veta 2.2. [17]Platí: $d(G) = \max\{c_0(G-S) - |S|; S \subset V(G)\}$.

Pokiaľ graf nemá perfektné párenie, zaujíma nás spravidla najväčšie párenie. Výsledky Gallaia a Edmondsa, ku ktorým dospeli nezávisle, popisujú veľkosť a štruktúru každého najväčšieho párenia v grafe. Predtým, ako vyslovíme túto charakterizáciu, definujeme (D, A, C)-dekompozíciu, alebo Gallaiovu-Edmondsovu dekompozíciu vrcholov grafu.

Definícia 2.3. Nech G je ľubovolný graf. Nech množina D obsahuje práve tie vrcholy grafu G, ktoré nie sú pokryté nejakým najväčším párením. Množina A obsahuje vrcholy z $V(G) - D$, ktoré v G susedia s vrcholmi z D a množina C obsahuje práve vrcholy $V(G) - D - A$. Rozklad množiny $V(G)$ na množiny D, A, C nazveme (D, A, C)-*dekompozíciou* grafu G.

Teraz môžeme vysloviť Gallaiovu-Edmondsovu štrukturálnu vetu.

Veta 2.4. (Gallaiova-Edmondsova štrukturálna veta[1, 2]) Nech G je graf a množiny D, A, C tvoria (D, A, C)-dekompozíciu grafu G. Potom platí:

(i) komponenty podgrafu indukovaného vrcholmi z D sú faktorovo kritické;

(ii) podgraf indukovaný množinou C má perfektné párenie;

(iii) bipartitný graf získaný z grafu G zmazaním vrcholov z C, kontrakciou komponentov z D a zmazaním hrán medzi vrcholmi z A, má kladný prebytok(surplus) z pohľadu A;

(iv) každé najväčšie párenie v grafe G obsahuje perfektné párenie všetkých komponentov z C, skoro-perfektné párenie každého komponentu D a páruje všetky vrcholy z A s rôznymi komponentami grafu indukovaného D;

(v) $v(G) = (|V(G)| - c(D) + |A|)/2$, kde $c(D)$ označuje počet komponentov podgrafu indukovaného vrcholmi z D a $v(G)$ označuje počet hrán v najväčšom párení.

Môžeme si všimnúť, že ak má graf G perfektné párenie, tak $V(G) = C$. Taktiež ak graf G je faktorovo kritický, potom $V(G) = D$. Ak pre (D, A, C)-dekompozíciu platí, že množina A je neprázdna, tak takúto dekompozíciu nazveme netriviálna. V ďalšom texte nás budú zaujímať najmä grafy s netriviálnou (D, A, C)-dekompozíciou.

Nech M je párenie grafu G. *Striedavá cesta* v grafe G vzhľadom na M je cesta, v ktorej sa striedajú hrany z M a hrany z $E(G) - M$. Pokiaľ striedavá cesta začina aj končí nepokrytým vrcholom, hovoríme jej *zväčšujúca striedavá cesta*. Ak v grafe G existuje k páreniu M zväčšujúca striedavá cesta P, vieme získať väčšie párenie M' grafu G tak, že hrany na ceste P, ktoré sú v M nebudú v párení M', ale hrany na ceste P z množiny $E(G) - M$ budú v párení M', naviac párenie M' obsahuje aj hrany z množiny $(E(G) - P) \cap M$. O zväčšujúcich striedavých cestách hovorí nasledujúca veta, ktorú využívajú algoritmy na nájdenie najväčšieho párenia.

Veta 2.5. [18] Párenie M v grafe G je najväčšie práve vtedy, keď neexistuje striedavá zväčšujúca cesta v G vzhľadom na M.

Ľahko vidieť, že ak máme ľubovolné párenie M grafu G, tak ho vieme pomocou striedavých zväčšujúcich ciest zväčšiť na najväčšie párenie, a že toto najväčšie párenie bude pokrývať všetky vrcholy, ktoré boli pokryté párením M. Tieto skutočnosti budeme často v práci využívať.

Teraz uvedieme niektoré výsledky o rozšíriteľnosti párení. Zaujímavá otázka pri rozšíriteľnosti párení je charakterizovať grafy, v ktorých sa každé párenie dá rozšíriť na najväčšie párenie, alebo ekvivalentne: každé nerozšíriteľné párenie má rovnakú mohutnosť. Takéto grafy sa nazývajú equimatchable. Sú známe viaceré výsledky opisujúce štruktúru equimatchable grafov. Uvedieme základné výsledky v tejto oblasti a výsledky, ktoré v práci využívame. Štruktúru equimatchable grafov s perfektným párením popisuje nasledujúca veta.

Veta 2.6. [3] Ak G je equimatchable graf s perfektným párením, tak G je izomorfný buď s K_{2n} alebo s $K_{n,n}$.

Teraz uvedieme vetu charakterizujúcu equimatchable faktorovo kritické grafy.

Veta 2.7. [4] Nech G je súvislý faktorovo kritický graf. Potom nasledjúce podmienky sú ekvivalentné:

1) Graf G je equimatchable.

2) Pre každú dvojicu nesusedných vrcholov u a v a pre každé párenie M grafu $G - u - v$ existuje tretí vrchol w susedný s u alebo s v, ktorý nie je pokrytý párením M.

3) Pre každú dvojicu nesusedných vrcholov u a v existujú disjunktné množiny $S_1, S_2, \ldots, S_k \subseteq N(u) \cup N(v)$ také, že spĺňajú naraz všetky nasledujúce podnienky:

   i) $|S_i|$ je nepárne pre $1 \leq i \leq k$;

   ii) S_i a S_j nie je spojené hranou pre $i \neq j$ a

   iii) $|R(S_1, S_2, \ldots, S_k)| < k$, kde $R(S_1, S_2, \ldots, S_k) = N(\bigcup_{i=1}^{k} S_i) - \bigcup_{i=1}^{k} S_i - \{u, v\}$
   (Symbolom $R(S_1, S_2, \ldots, S_k)$ je označená množina vrcholov z $G-u-v$, ktoré neležia v žiadnej z množín S_i, ale z ktorých každý je spojený s vrcholom z niektorej S_i.)

0značenie Nech D je nejaká podmnožina množiny vrcholov grafu G. Množinu podgrafov grafu indukovaného vrcholmi z D budeme označovať $\langle D \rangle$.

Equimatchable grafy s netriviálnou Gallai-Edmondsovou dekompozíciou sú popísané nasledujúcou vetou.

Veta 2.8. [4] Nech G je súvislý equimatcheble graf, ktorý neobsahuje perfertné párenie. Nech (D, A, C) je Gallaiova-Edmondsova dekompozícia grafu G a nech $A \neq \emptyset$. .

1) Potom pre každé $D_i \in \langle D \rangle$ nastáva jedna z nasledujúcich možností:

   i) $D_i \cong K_{2n-1}$ pre nejaké $n \geq 2$ a každý vrchol z D_i susedí s rovnakým vrcholom $a \in A$ a žiadny vrchol z D_i nesusedí s iným vrcholom $a \in A$.

   ii) D_i obsahuje artikuláciu d_i v G, pričom d_i je jediný vrchol z D_i spojený s vrcholmi z množiny A. Nech $H_i^1, \ldots, H_i^r$ pre nejaké $r \geq 1$ sú komponenty grafu $D_i - d_i$. Potom pre každé j, $1 \leq j \leq r$, buď $H_i^j \cong K_{2m}$ pre $m \geq 1$ a aspoň dve hrany spájajú H_i^j s d_i, alebo $H_i^j \cong K_{m,m}$

pre nejaké $m \geq 1$ a ak (U, V) je bipartícia tohto grafu, potom aspoň jedna hrana spája d_i s vrcholom z U a aspoň jedna hrana spája d_i s nejakým vrcholom z W.

iii) aspoň dva vrcholy z D_i sú spojené s vrcholmi z A a aspoň jeden vrchol z D_i nie je spojený zo žiadnym vrcholom z A. V tomto prípade existuje vrchol $a \in A$, taký že oddeľuje D_i od G. Ak D_i obsahuje práve dva vrcholy y_1 a y_2 spojené s bodom a, potom D_i musí byť jedného z nasledujúcich troch typov:

   a) D_i je K_3;

   b) $D_i - \{y_1, y_2\}$ je kompletný bipartitný graf $K_{r,r-1}$ kde $r \geq 2$ a ak (U, V) je jeho bipartícia, kde $|U| = r$ potom y_1 a y_2 sú oba susedné s každým vrcholom v U a aj navzájom;

   c) $D_i - \{y_1, y_2\}$ je K_{2r-1}, pre $r \geq 2$, y_1 a y_2 sú spojené s každým vrcholom v $D_i - \{y_1, y_2\}$ a y_1 s y_2 môžu (ale nemusia) byť spojené.

   Ak D_i má aspoň 3 a najviac $|V(D_i)| - 1$ vrcholov spojených s a, potom D_i je K_{2m-1} pre nejaké $m \geq 3$.

Komponenty D_j pre ktoré nastáva prípad i), ii), resp. iii) nazývame komponenty typu I, II, resp. III.

2) Odoberme z grafu G všetky komponenty D_i typu II a typu III a každý komponent typu I skontrahujme do jedného vrchola. Potom existuje párenie vo výslednom bipartitnom grafe G'_I, ktoré pokrýva všetky vrcholy z A a graf G'_I je equimatchable.

Dôsledok 2.9. Nech G je ľubovolný equimatchable graf bez perfektného párenia a nech (D, A, C) je jeho Gallaiova-Edmodsova dekompozícia. Potom $C = \emptyset$.

Equimatchable bipartitné grafy charakterizuje nasledujúca veta.

Veta 2.10. [4] Súvislý bipartitný graf G, s množinami bipartície $|U| \leq |W|$, je equimatchable práve vtedy, keď pre každý vrchol $u \in U$ existuje neprázdne $X \subseteq N(u)$ taká, že $|N(X)| \leq |X|$.

Z uvedených výsledkov vyplýva nasledujúce tvrdenie.

Tvrdenie 2.11. [19] Nech G je súvislý, equimatchable graf bez perfektného párenia. Ak G nie je bipartitný ani faktorovo kritický, tak G obsahuje aspoň jednu artikuláciu.

Na tieto všeobené výsledky nadväzuje viacero prác popisujúcich equimatchable grafy patriace do nejakej triedy grafov. Napríklad v [14] autori skúmali grafy s obvodom aspoň päť a charakterizovali tie z nich, ktoré sú equimatchable. Pri tejto triede grafov sa dal využiť ten fakt, že podgrafy izomorfné s K_n pre $n \geq 3$ alebo s $K_{n,n}$ pre $n \geq 2$ obsahujú kružnice dĺžky 3 a teda grafy s obvodom aspoň päť nemôžu takéto podgrafy obsahovať. Vďaka tomu mnohé prípady spomenuté vo vete 2.8 nemôžu nastať. Teraz uvedieme hlavný výsledok práce [14].

Veta 2.12. [14] Nech G je súvislý equimatchable graf s obvodom aspoň 5. Potom G je izomorfný s K_2, C_5, C_7 alebo G je bipartitný graf s množinami bipartície V_1 a V_2 takými, že každý vrcholy z V_1 susedí s vrcholom stupňa 1 a žiadny vrchol z V_1 nemá stupeň 1.

Jeden zo všeobecnejších konceptov rozšíriteľnosti párení je n-rozšíriteľnosť. Graf G je n-rozšíriteľný práve vtedy, keď obsahuje párenie veľkosti n a každé také párenie sa dá rozšíriť na perfektné párenie. Charakterizácia grafov s perfektným párením, v ktorých sa každé párenie veľkosti n dá rozšíriť na perfektné párenie je popísaná v [8].

Veta 2.13. [8] Graf G je n-rozšíriteľný práve vtedy, keď pre každú množinu $S \subseteq V(G)$ platia obe nasledujúce podmienky:

(i) $n_o(G - S) \leq |S|$, kde $n_o(H)$ označuje počet nepárnych komponentov grafu H;

(ii) ak $n_o(G - S) = |S - 2k|$, pre nejaké k, $0 \leq k \leq n - 1$, tak $F(S) \leq k$, kde $F(S)$ je mohutnosť najväčšieho párenia v podgrafe indukovanom množinou S.

V niektorých prípadoch nemusíme nutne požadovať rozšírenie na najväčšie párenie. V [10] definovali (n, k, d) -grafy takto: graf G je (n, k, d)-graf práve vtedy, keď po zmazaní ľubovolných n vrcholov z grafu G sa vo výslednom grafe každé párenie veľkosti k dá rozšíriť na párenie, ktoré nepokrýva práve d vrcholov. Takáto definícia je veľmi všobecná. Napríklad grafy s perfektným párením sú $(0, 0, 0)$-grafy, $(n, 0, 0)$-grafy sú n-kritické grafy a podobne. Nasledujúca veta charakterizuje (n, k, d) -grafy.

Veta 2.14. [10] Graf G je (n, k, d)-graf práve vtedy, keď sú splnené nasledujúce podmienky:

(i) pre každú $S \subseteq V(G)$ a $|S| \leq n$, platí $n_o(G - S) \leq |S| - n + d$.

(ii) pre každú $S \subseteq V(G)$ takú, že $|S| \leq n + 2k$ a podgraf určený množinou S obsahuje párenie veľkosti k, platí $n_o(G - S) \leq |S| - n - 2k + d$.

Okrem charakterizácie (n, k, d)-grafov je v [10] ukázaných aj niekoľko vlastností takýchto grafov, väčšinou pre $d = 0$.

Veta 2.15. **[10]** Nech G je (n, k, d)-graf. Potom G má nasledujúce vlastnosti.

(i) G je aj (n', k', d)-graf pre každé n', k' také, že $0 \leq n' \leq n$, $0 \leq k' \leq k$ a $n' \equiv n\ (mod\ 2)$.

(ii) Ak $d = 0$, $n \geq 1$ a $k \geq 2$, tak G je aj $(n + 2, k - 2, 0)$-graf.

(iii) Ak G je súvislý, $d = 0$ a $k \geq 1$, tak G je $(n + k + 1)$-súvislý.

(iv) Ak G je súvislý, tak je $G - e$ je $(n - 2, k, 0)$-graf pre každú hranu e.

Na spomenuté výsledky z [10] priamo nadviazal článok [11], ktorý sa venuje najmä charakterizácii grafov, ktoré vzniknú z nejakého (n, k, d)-grafu odobratím alebo pridaním vrchola alebo hrany. Teraz spomenieme niektoré z dosiahnutých výsledkov.

Veta 2.16. **[11]** Pre každé $n > d \geq 0$ a $k \geq 1$, ak G je (n, k, d)-graf, potom $G \cup e$ je $(n, k - 1, d)$-graf pre každú hranu $e \notin E(G)$.

Veta 2.17. **[11]** Nech graf G' vznikne z grafu G pridaním nového vrchola, ktoré bude spojený s každým vrcholom grafu G. Potom ak G je (n, k, d)-graf, tak G' je $(n + 1, k - 1, d)$ -graf.

Kapitola 3

Equimatchable grafy

3.1 Chordálne grafy

V tejto časti charakterizujeme štruktúru equimatchable chordálnych grafov.

Definícia 3.1. Graf G sa nazýva *chordálny* práve vtedy, keď pre každú kružnicu dĺžky aspoň 4 obsahuje graf G aj nejakú jej tetivu.

Tvrdenie 3.2. Súvislý chordálny graf je bipartitný práve vtedy, keď je strom. Špeciálne jediný kompletný bipartitný chordálny graf je $K_{1,1} \cong K_2$.

Dôkaz Ak chordálny graf obsahuje nejakú kružnicu dĺžky aspoň 4, tak obsahuje aj jej tetivu. Teda pokiaľ nie je nejaký chordálny graf acyklický, potom obsahuje aj kružnicu dĺžky 3, a teda nemôže byť bipartitný. □

Veta 3.3. Nech G je chordálny equimatchable graf s perfekným párením. Potom G je izomorfný s K_{2n} pre nejaké $n \geq 1$.

Dôkaz Dôkaz vyplýva z vety 2.6 a z tvrdenia 3.2. □

Veta 3.4. Nech G je súvislý equimatchable chordálny graf, ktorý neobsahuje perfertné párenie. Nech (D, A, C) je Gallaiova-Edmondsova dekompozícia grafu G a nech $A \neq \emptyset$. .

(1) Potom pre každé $D_i \in \langle D \rangle$ nastáva jedna z nasledujúcich možností:

   (i) $D_i \cong K_{2n-1}$ pre nejaké $n \geq 2$ a každý vrchol z D_i susedí s rovnakým vrcholom $a \in A$ a žiadny vrchol z D_i nesusedí s iným vrcholom $a \in A$.

(ii) D_i obsahuje artikuláciu d_i v G, pričom d_i je jediný vrchol z D_i spojený s vrcholmi z množiny A. Nech $H_i^1, \dots, H_i^r$ pre nejaké $r \geq 1$ sú komponenty grafu $D_i - d_i$. Potom pre každé j, $1 \leq j \leq r$, $H_i^j \cong K_{2m}$ pre $m \geq 1$ a aspoň dve hrany spájajú H_i^j s d_i.

(iii) aspoň dva vrcholy z D_i sú spojené s vrcholmi z A a aspoň jeden vrchol z D_i nie je spojený zo žiadnym vrcholom z A. V tomto prípade existuje vrchol $a \in A$ taký, že oddeľuje D_i od G. Ak D_i má aspoň 2 a najviac $|V(D_i)| - 1$ vrcholov spojených s a, potom D_i je K_{2m-1} pre nejaké $m \geq 3$.

Komponenty D_j, pre ktoré nastáva prípad i), ii), resp. iii), nazývame komponenty typu I, II, resp. III.

(2) Odoberme z grafu G všetky komponenty D_i typu II a typu III a každý komponent typu I skontrahujme do jedného vrchola. Potom existuje párenie vo výslednom bipartitnom grafe G'_I, ktoré pokrýva všetky vrcholy z A a graf G'_I je equimatchable.

(3) Odoberme z grafu G všetky komponenty D_i typu I a typu III a každý komponent typu II skontrahujme do jedného vrchola. Potom výsledný graf je súvislý strom, v ktorom sa na každej ceste striedajú vrcholy získané z vrcholov z A s vrcholmi získanými z vrcholov z D.

Dôkaz Veta vyplýva z tvrdenia 3.2 a popisu equimatchable grafov z vety 2.8. □

3.2 Prienikové grafy fundamentálnych cyklov

V tejto časti sa venujeme štruktúre grafov G takých, že pre ľubovoľnú kostru T grafu G je graf $G\#T$ equimatchable. Najprv definujeme niektoré pojmy používané v nasledujúcom texte.

Definícia 3.5. Nech G je graf a T je nejaká jeho kostra. Nech e je ľubovoľná hrana grafu G a $e \notin T$. Potom $T + e$ obsahuje práve jednu kružnicu, označme ju C, a táto kružnica sa nazýva *fundamentálna*. Budeme hovoriť, že C prislúcha k hrane e. Definujeme aj funkciu C_T z množiny nekostrových hrán G do kružníc v G, ktorá ľubovoľnej nekostrovej hrane e priradí jej fundamentálnu kružnicu a funkciu E_T z fundamentálnych kružníc v G do hrán z $E(G) - T$, ktorá priradí ľubovoľnej fundamentálnej kružnici jej nekostrovú hranu.

Definícia 3.6. *Prienikový graf fundamentálnych cyklov* (vzhľadom na kostru T) budeme označovať $G\#T$ a definujeme ho nasledovne: $V(G\#T) = \{v_e | e \in E(G - T)\}$; $v_{e_i} v_{e_j} \in E(G\#H)$ práve vtedy, keď fundamentálne kružnice prislúchajúce hranám e_i a e_j majú neprázdny prienik.

Definícia 3.7. *Bettiho číslo* grafu G je rovné $E(G) - V(G) + c(G)$, kde $c(G)$ je počet komponetov grafu G. Bettiho číslo grafu G budeme označovať $\beta(G)$.

Tvrdenie 3.8. Prienikové grafy fundamentálnych cyklov majú nsledujúce vlastnosti.

(i) Každý graf $G\#T$ je chordálny graf.

(ii) Počet vrcholov grafu $G\#T$, ak G je súvislý, je určený vzťahom $|V(G\#T)| = \beta(G) = |E(G)| - V(G) + 1$, a teda nezávisí od zvolenej kostry T.

(iii) Ak graf G je hranovo dvojsúvislý, potom $G\#T$ je súvislý.

Dôkaz Vlastnosť i) vyplýva z [20] a vlastnosti ii) a iii) sú zrejmé.

V dôkaze vety 3.9 využijeme nasledujúce grafy. Symbolom $K_{\#}(n, k)$ budeme označovať grafy s dvoma vrcholmi v_p a v_s a množinou hrán, ktorá pozostáva z $n - k$ slučiek vo vrchole v_s a $k + 1$ hrán medzi vrcholmi v_p a v_s. Všimnime si, že graf $K_{\#}(n, k)$ obsahuje pre každú svoju kostru T práve n fundamentálnych cyklov, z ktorých práve k prechádza vrcholom v_p a každý z týchto cyklov obsahuje vrchol v_s tohoto grafu. Z vety 3.4 vyplýva, že equimatchable graf môže obsahovať viacero kompletných podgrafov, ale každý z nich je spojený s práve jedným vrcholom zo zvyšku grafu.

Veta 3.9. Nech H je equimatchable chordálny graf, ktorý nie je faktorovo kritický. Potom existuje graf G taký, že $G\#T \cong H$ pre každú kostru T grafu G.

Dôkaz Štruktúru equimatchable chordálnych grafov s netriviálnou Edmonds-Gallaiovou dekompozíciou sme popísali vo vete 3.4. Teraz ukážeme, ako sa dá na základe tejto štruktúry zostrojiť graf G s požadovanými vlastnosťami. Predpokladajme, že graf H je súvislý. Ak by nebol, môžeme zvlášť vyriešiť každý z jeho komponentov.

Najprv definujeme pomocný graf H', ktorý je podgraf grafu H a pre neho zostrojíme graf G' taký, že $G'\#T \cong H'$ pre každú kostru T grafu G'. Graf

H' definujeme takto: z grafu H odobieme všetky komponenty z D typu I a III. Ďalej v každom komponente z D typu (ii) odoberieme všetky vrcholy okrem centrálneho vrchola tohto komponentu, z vety 3.4 vyplýva, že graf H' je strom. Graf G' zostrojíme nasledovne. Každému vrcholu v z H' priradíme v grafe G' jednu kružnicu C_v, ktorá obsahuje práve toľko vrcholov, koľko má vrchol v susedov v H'. Ak sú vrcholy v_1 a v_2 v grafe H' susedné, potom prienik kružníc C_{v_1} a C_{v_2} v G' obsahuje práve jeden vrchol. V opačnom prípade je tento prienik prázdny. Všimnime si, že každá z týchto kružníc je artikulačná, čo je zabezpečené stromovou štruktúrou grafu H'. Naviac graf $H - H'$ je tvorený niekoľkými komponentami, z ktorých každý je izomorfný s kompletným grafom a každý z nich je jednou alebo viacerými hranami pripojený k H'.

Každý komponent H_i grafu $H - H'$ bude v G zodpovedať podgrafu G_i izomorfnému s $K_\#(n_i, k_i)$, kde $n_i = |V(H_i)|$ a k_i sa rovná počtu hrán spájajúcich podgrafy H_i s H' v grafe H. Graf G získame zo spomenutých pomocných grafov tak, že pre každé i spravíme nasledovné. Označme $h_i \in H'$ vrchol, s ktorým je spojený komponent H_i. Nech $C_{G'_i}$ je kružnica v grafe G' zodpovedajúca vrcholu h_i. Nech $v_i u_i$ je ľubovoľná hrana $C_{G'_i}$. Grafy G_i a G' spojíme tak, že namiesto hrany $v_i u_i$ vložíme hrany $v_i v_p$ a $v_p u_i$, kde $v_p \in G_i$. Zjavne takto získaný graf G vyhovuje tvrdeniam vety. □

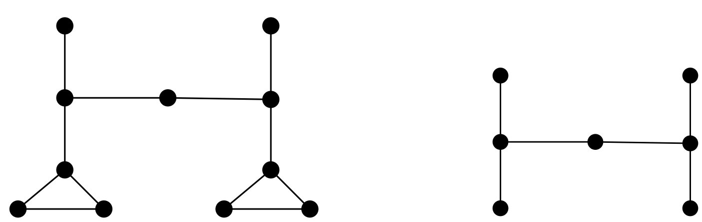

Obr. 3.1: Graf H (vľavo) a graf H' (vpravo), ktorý vznikne z H konštrukciou z dôkazu vety 3.9.

Priebeh dôkazu vety 3.9 ilustrujú na príklade obrázky 3.1 a 3.2. V nasledujúcom texte popíšeme štruktúru grafov G takých, že pre každú kostru T je $G\#T$ je equimatchable. Najskôr ukážeme niekoľko pomocných tvrdení, v ktorých preskúmame, ako môžeme zmeniť graf $G\#T$ zvolením inej kostry.

Lema 3.10. Ak graf G obsahuje dve disjunktné kružnice C_1 a C_2, tak existuje kostra T grafu G taká, že C_1 a C_2 sú fundamentálne kružnice vzhľadom na

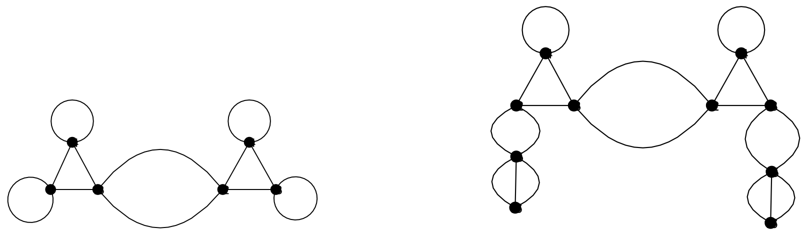

Obr. 3.2: Graf G' (vľavo) a graf G (vpravo), ktoré vzniknú z grafov na obrázku 3.1 konštrukciou z dôkazu vety 3.9.

T. Naviac vrcholy v grafe $G\#T$ prislúchajúce kružniciam C_1 a C_2 nie sú susedné.

Dôkaz Definujme kostru T tak, aby obsahovala všetky hrany C_1 okrem nejakej e_1, a taktiež všetky hrany C_2 okrem nejakej e_2, zvyšné hrany zvoľme ľubovoľne. Ľahko vidieť, že kružnice C_1 a C_2 sú fundamentálne vzhľadom na kostru T a keďže sú podľa predpokladu disjunktné, tak vrcholy v grafe $G\#T$, ktoré im prislúchajú, nie sú susedné. □

Lema 3.11. Nech graf G obsahuje dve disjunktné kružnice C_1 a C_2, ktoré sú spojené aspoň dvoma vrcholovo disjunktnými cestami P_1, P_2, ktorých koncové vrcholy sú navzájom rôzne. Potom existuje kostra T tohto grafu G taká, že C_1 a C_2 sú fundamentálne kružnice a vrcholy v_1 a v_2 v grafe $G\#T$, ktoré prislúchajú kružniciam C_1 a C_2, sú susedné. Naviac v grafe $G\#T$ existuje vrchol v_3, ktorý susedí s v_1 aj s v_2.

Dôkaz Označme v_1 resp. v_2 vrcholy prieniku kružnice C_1 s cestami P_1 resp. P_2. Kostru T zvoľme tak, aby obsahovala C_2 okrem jej ľubovoľnej hrany e_1, cesty P_1 a $P2$, a kružnicu C_1 okrem dvoch hrán e_2 a e_3, ktoré vyberieme tak, aby v grafe $C_1 \cap T$ neexistovala cesta medzi vrcholmi v_1 a v_2. Ľahko vidieť, že v grafe $G\#T$ tvoria vrcholy v_{e_1}, v_{e_2} a v_{e_3} trojuholník. □

Veta 3.12. Graf $G\#T$ je izomorfný s K_n pre každú kostru T práve vtedy, keď v G majú každé dve kružnice spoločný prienik.

Dôkaz Najprv dokážeme, že ak v grafe G majú každé dve kružnice spoločný prienik, tak potom je $G\#T$ kompletný graf pre každú kostru T grafu G. Nech T' je ľubovoľná, ale pevne zvolená kostra grafu G. Majme ľubovoľné dva rôzne vrcholy v_{e_1} a v_{e_2} grafu $G\#T'$. Nech C_1 a C_2 sú k nim prislúchajúce fundamentálne cykly vzhľadom na kostru T'. Tieto cykly C_1 a C_2 sú kružnicami v grafe G a podľa predpokladov majú neprázdny prienik, teda aj im prislúchajúce vrcholy sú spojené v $G\#T'$ hranou. Opačná implikácia vyplýva z lemy 3.10. $\square$

Definícia 3.13. Nech G je ľubovoľný graf a T a T' sú ľubovoľné kostry grafu G také, že $|E(T) - E(T')| = |E(T') - E(T)| = 1$. Nech N_C je množina kružníc v grafe G, ktoré sú fundamentálnymi cyklami zároveň vzhľadom na kostru T aj vzhľadom na kostru T'. Označme $N \subseteq V(G\#T)$ množinu vrcholov prislúchajúcich fundamentálnym cyklom z množiny N_C. *Najväčší spoločný podgraf* grafov $G\#T$ a $G\#T'$ definujeme ako podgraf H grafu $G\#T$ indukovaný vrcholmi z množiny N. Najväčší spoločný podgraf $G\#T$ a $G\#T'$ budeme označovať $G\#(T,T')$. Ľahko vidieť, že graf $G\#T'$ obsahuje indukovaný podgraf H' izomorfný s H, tento izomorfizmus budeme označovať $f_{G\#(T,T')}$.

Lema 3.14. Nech G je graf a T je nejaká jeho kostra. Nech C_1 a C_2 sú dve ľubovoľné fundamentálne kružnice v grafe G vzhľadom na kostru T, ktorých prienik obsahuje aspoň jednu hranu. Označme v_1 resp. v_2 vrcholy grafu $G\#T$, ktoré zodpovedajú kružniciam C_1 resp. C_2. Potom graf G obsahuje kostru T' líšiacu sa od kostry T jednou hranou takú, že zároveň platia všetky nasledujúce podmienky:

i) Graf $G\#T - G\#(T,T')$ obsahuje vrchol v_2 a môže obsahovať niektoré z vrcholov z množiny $N(v_1) \cap N(v_2)$. Žiadne iné vrcholy neobsahuje.

ii) Pre každý vrchol $v \in V(G\#T - G\#(T,T'))$ existuje vrchol $v' \in V(G\#T' - G\#(T',T))$ taký, že v' susedí so všetkými vrcholmi v $f_{G\#(T,T')}(N(v) \cap V(G\#(T,T')))$ okrem niektorých z $f_{G\#(T,T')}(N(v_1) \cap N(v))$.

iii) Každý vrchol v grafu $G\#T' - G\#(T',T)$ susedí so všetkými vrcholmi z množiny $f_{G\#(T,T')}(N(v_1) \cap V(G\#(T,T')) - (N(v_1) \cap N(v_2)))$.

iv) Graf $G\#T' - G\#(T',T)$ je izomorfný s kompletným grafom.

Dôkaz Nech e_1 je hrana z kružnice C_1, ktorá nepatrí do kostry T' a nech e_2 je nejaká hrana z prieniku kružníc C_1 a C_2. Zjavne e_2 patrí do kostry T. Kostru T' definujeme vzťahom $T' = T - e_2 + e_1$. Teraz dokážeme, že T' má vlastnosti i) až iv). Kružnice v grafe G, ktoré boli fundamentálne vzhľadom na kostru T, a ktoré neprechádzajú cez hranu e_2, sú fundamentálne aj vhľadom na kostru

T'. Kružnica C_1 je fundamentálna aj vzhľadom na kostru T', ale kružnica C_2 nie je fundamentalna vzhľadom na kostru T'. Z tychto vlastností vyplýva, že vlastnosť i) je splnená. Nech f je hrana z $E(G) - T' - T$. Ak $e_2 \notin C_T(f)$, tak $C_{T'}(f) = C_T(f)$. Ak $e_2 \in C_T(f)$, tak $C_{T'}(f)$ obsahuje práve hrany zo symetrickej diferencie $C_T(e_2)$ a $C_T(f)$. Špeciálne $C_{T'}(f)$ obsahuje hranu e_1. Z týchto pozorovaní vyplýva platnosť tvrdení ii) - iv). □

Z predchádzajúcej lemy vyplývajú nasledujúce dôsledky.

Dôsledok 3.15. Nech G je ľubovoľný graf a T je jeho ľubovoľná kostra. Nech v_1 a v_2 sú vrcholy grafu $G\#T$ prislúchajúce nejakým fundamentálnym kružniciam C_1 a C_2. Nech v_1 a v_2 nemajú v $G\#T$ spoločného suseda. Ak prienik kružníc C_1 a C_2 obsahuje aspoň jednu hranu, tak existuje kostra T' grafu G taká, že graf $G\#T'$ je izomorfný s H, kde H je graf, ktorý vznikne z grafu $G\#T$ pridaním hrán spájajúcich všetkých susedov vrchola v_1 s vrcholom v_2.

Dôsledok 3.16. Nech T je ľubovoľná kostra grafu G. Nech v grafe G existuje artikulácia v, ktorá oddeľuje podgraf H izomorfný s kompletným grafom od zvyšku grafu. Označme G' graf, ktorý vznikne z grafu $G\#T$ nahradením podgrafu H dvomi podgrafmi $H' \cong K_n$ a $H'' \cong K_m$ takými, že $|V(H)| = n + m$, pričom každý vrchol podgrafu H' susedí s v a so všetkými vrcholmi z $V(G - H'') \cap N(v)$ a môže susediť aj s vrcholmi z podgrafu H' a aspoň jeden vrchol podgrafu H'' susedí s v alebo s nejakým vrcholom z H'. Ak C_1 je fundamentálna kružnica prisluchajúca vrcholu v, C_2 je fundamentálna kružnica prislúchajúca vrcholu $v' \in H$ a ak $C_1 \cap C_2$ obsahuje aspoň jednu hranu, tak existuje kostra T' grafu G taká, že graf $G\#T'$ je izomorfný s grafom G'.

3.3 Štruktúra grafov G takých, že pre každú kostru T je $G\#T$ equimatchable

Hlavným výsledkom v tejto časti je veta 3.29, ktorá popisuje štruktúru grafov G takých, že pre každú kostru T je $G\#T$ equimatchable. Najprv dokážeme niekoľko pomocných liem a následne v niekoľkých tvrdeniach ukážeme čiastočné výsledky pre špeciálnu štruktúru grafu $G\#T$.

Definícia 3.17. *Artikulačná kružnica* je kružnica C v grafe G taká, že ak vrcholy u a v ležia na kružnici C, potom každá cesta z u do v leží celá na kružnici C.

Platnosť nasledovného tvrdenia je zrejmá.

Tvrdenie 3.18. Ak C je artikulačná kružnica v grafe G, tak platia nasledovné vlastnosti.

i) Každý komponent grafu $G - C$ je spojený s najviac jedným vrcholom kružnice C.

ii) Kružnica C je fundamentálna kružnica grafu G pre každú kostru T.

iii) Vrchol prislúchajúci kružnici C v grafe $G\#T$ je buď artikuláciou, alebo listom.

Definícia 3.19. Nech G je ľubovoľný graf a T je nejaká jeho kostra. Hovoríme, že podgraf L grafu G *prislúcha* podgrafu H grafu $G\#T$ práve vtedy, keď L je podgraf grafu G indukovaný vrcholmi fundamentálnych kružníc prislúchajúcimi vrcholom podgrafu H.

Lema 3.20. Nech G je graf taký, že pre každú jeho kostru T je graf $G\#T$ equimatchable. Potom ak pre nejakú kostru T' existuje v grafe $G\#T'$ vrchol $a \in A$ spojený s aspoň troma komponentami množiny D, tak kružnica $C = C_{T'}(a)$ v grafe G je artikulačná kružnica.

Dôkaz Nech graf G spĺňa predpoklady lemy. Predpokladajme kvôli sporu, že pre nejakú kostru T existuje v grafe $G\#T$ vrchol $a \in A_{G\#T}$, pre ktorý platí, že kružnica $C_T(a)$ nie je artikulačná a vrchol a je spojený s aspoň troma komponentami z $\langle D \rangle$, označme ich $D_1, D_2, \ldots, D_k$, pre $k \geq 3$. Ďalej predpokladajme, že $G\#T$ je equimatchable. Ak kružnica $C_T(a)$ nie je artikulačná, tak potom existuje vrchol d v $G\#T$ v niektorom komponente D_i taký, že prienik kružnice $C_T(d)$ s $C_T(a)$ obsahuje aspoň jednu hranu. Bez ujmy na všeobecnosti nech to je D_1. Rozlíšime tri prípady, buď je D_1 typu II; alebo D_1 obsahuje jediný vrchol d; alebo D_1 je izomorfný s K_{2n+1} pre nejaké $n \geq 1$.

i) Ak D_1 je typu II alebo ak $V(D_1) = \{d\}$, tak vrcholy a a d nemajú spoločných susedov a podľa dôsledku 3.15 existuje kostra T' grafu G taká, že $G\#T'$ je izomorfný s grafom H, ktorý vznikne z $G\#T$ pridaním hrán spájajúcich vrchol d so všetkými susedmi vrchola a. V zmysle izomorfizmu z dôsledku 3.15 označme vrcholy v $G\#T'$ rovnako, ako sú označené ich vzory v $G\#T$. Zostrojme ľubovoľné nerozšíriteľné párenie M grafu $G\#T'$, ktoré obsahuje hranu ad. Zostrojme tiež nerozšíriteľné párenie grafu $G\#T'$, ktoré obsahuje hrany spájajúce a s D_2 a d s D_3. Je zrejmé, že ak $G\#T$ je equimatchable, tak $|M| < |M'|$, a teda $G\#T'$ nie je equimatchable, čo je spor s predpokladmi.

ii) Ak D_1 je izomorfný s K_n pre nejaké n, tak podľa dôsledku 3.16 existuje kostra T' grafu G a podgrafy H' a H'' popísané v dôsledku 3.16. V zmysle izomorfizmu z dôsledku 3.16 označme vrcholy v $G\#T'$ rovnako, ako sú označené ich vzory v $G\#T$. V grafe $G\#T'$ vytvára podgraf H' spolu s vrcholom a kompletný graf, označme ho H'_a. Podgraf H'_a je spojený aspoň jednou hranou s podgrafom H'' a všetky vrcholy z H'_a susedia s podgrafmi $D_2, \ldots, D_k$. Zjavne $|V(H'')|$ a $|V(H'_a)|$ majú rovnakú paritu. Teraz zostrojme nerozšíriteľné párenia M a M' s nasledujúcimi vlastnosťami. Ak $|V(H'')|$ je nepárne, tak párenia M a M' obsahujú práve jednu hranu spájajúcu H'_a a H'', inak neobsahujú žiadnu hranu spájajúcu H'' so zvyškom grafu. Párenie M neobsahuje žiadnu hranu spájajúcu vrcholy z $V(H'_a)$ s vrcholmi z $V(G\#T' - H'' - H'_a)$. Párenie M' obsahuje hrany spájajúce H'_a s D_2 a s D_3. Ak $G\#T$ je equimatchable, tak zjavne $|M| < |M'|$, čo je spor s predpokladom, že $G\#S$ je equimatchable pre každú kostru S grafu G.

□

Z vety 3.4 vyplýva nasledovná vlastnosť Gallai-Edmodsovej dekompozície ľubovoľného eqiumatchable grafu G. Nech $D_i \in \langle D \rangle$. Ak je D_i susedný s aspoň dvoma rôznymi vrcholmi z množiny A, tak so všetkými vrcholmi z A susedí práve jeden vrchol tohoto grafu, označme ho d. Graf $D_i - d$ pozostáva z niekoľkých komponentov izomorfných s kompletnými grafmi. Každy z nich je spojený s d aspoň dvomi hranami. Vrchol d budeme v nasledujúcom texte nazývať *centrálny vrchol* komponentu D_i typu II.

Lema 3.21. Nech G je graf taký, že pre každú jeho kostru T je graf $G\#T$ equimatchable. Potom ak pre nejakú kostru T' existuje v grafe $G\#T'$ vrchol $d \in D$ spojený s aspoň dvoma vrcholmi z množiny A, tak kružnica $C = C_T(d)$ v grafe G je artikulačná.

Dôkaz Nech graf G spĺňa predpoklady lemy. Predpokladajme kvôli sporu, že existuje kostra T grafu G taká, že v grafe $G\#T$ existuje vrchol d z D spojený s aspoň dvoma rôznymi vrcholmi z množiny A, označme ich a_i pre $1 \leq i \leq k$ a $k \geq 2$. Naviac vrcholu d prislúcha fundamentálna kružnica, ktorá nie je artikulačná. Ak $|V(D_i)| > 1$, tak vrchol d je centrálnym vrcholom komponentu $\langle D \rangle$ typu II, teda je spojený s podgrafmi H_j kde $1 \leq j \leq l$ a $l \geq 1$. Predpokladajme, že $G\#T$ je equimatchable. Teraz môžu nastať dva prípady.

i) Prienik kružnice $C_T(d)$ a nejakej kružnice $C_T(a_i)$, kde $1 \leq i \leq k$ obsahuje aspoň jednu hranu. Bez ujmy na všeobecnosti nech to je a_1. Keďže d a a_1 nemajú spoločných susedov, podľa dôsledku 3.15 existuje kostra T' taká, že graf $G\#T'$ je izomorfný s grafom, ktorý vznikne z grafu $G\#T$ pridaním hrán spájajúcich vrchol a so všetkými susedmi vrchola d. V zmysle izomorfizmu z dôsledku 3.15 označme vrcholy v $G\#T'$ rovnako, ako sú označené ich vzory v $G\#T$. Nie je ťažké vidieť, že $(D_{G\#T'}, A_{G\#T'}, C_{G\#T'})$-dekompozícia grafu $G\#T'$ je rovnaká ako $(D_{G\#T}, A_{G\#T}, C_{G\#T})$-dekompozícia grafu $G\#T$. V grafe $G\#T'$ sú susedné aspoň dva vrcholy z množiny $A_{G\#T'}$, preto podľa vety 3.4 nie je graf $G\#T'$ equimatchable.

ii) Prienik kružnice $C_T(d)$ a kružnice $C_T(h)$, pre nejaké $h \in H_j$, bez ujmy na všeobecnosti nech $j = 1$, obsahuje aspoň jednu hranu. Vrchol d oddeľuje od zvyšku grafu podgraf H_1 izomorfný s K_n pre nejaké n, takže podľa dôsledku 3.16 existuje kostra T' a podgrafy H' a H'' popísané v dôsledku 3.16. V zmysle izomorfizmu z dôsledku 3.16 označme vrcholy v $G\#T'$ rovnako, ako sú označené ich vzory v $G\#T$. Nie je ťažké vidieť, že $H' + H'' + d + H_i$ pre $2 \leq i \leq l$ je komponentom $\langle D_{G\#T'} \rangle$ a nemá štruktúru popísanú vo vete 3.4, preto graf $G\#T'$ nie je equimatchable.

□

Lema 3.22. Nech G je graf taký, že pre každú jeho kostru T je graf $G\#T$ equimatchable. Ak pre nejakú kostru T' existuje v grafe $G\#T'$ centrálny vrchol d komponentu $D_i \in \langle D \rangle$ typu II, pre ktorý platí, že $D_i - d$ nie je izomorfný s kompletným grafom, tak $C_T(d)$ je artikulačná kružnica.

Dôkaz Nech G je graf spĺňajúci podmienky lemy a nech pre kostru T grafu G existuje v grafe $G\#T$ komponent $D_i \in \langle D \rangle$ spĺňajúci podmienky lemy. Označme $H_1, H_2, \ldots, H_k$ pre $k \geq 2$ podgrafy K_{2n} spojené v grafe $G\#T$ s vrcholom d a označme a vrchol z A spojený s d. Predpokladajme kvôli sporu, že buď prienik $C'_T(d)$ s $C_T(a)$ obsahuje aspoň jednu hranu alebo prienik $C'_T(d)$ s $C'_T(h)$, kde $h \in H_i$, obsahuje aspoň jednu hranu. Obidve možnosti vyriešime zvlášť.

i) Nech prienik $C_T(d)$ s $C_T(a)$ obsahuje aspoň jednu hranu. Vrcholy a a d nemajú spoločných susedov v grafe $G\#T$. Podľa dôsledku 3.15 existuje kostra T' grafu G taká, že $G\#T'$ je izomorfné s grafom, ktorý vznikne z grafu $G\#T$ pridaním hrán spájajúcich vrchol a s vrcholom d. V zmysle izomorfizmu z dôsledku 3.15 označme vrcholy v $G\#T'$ rovnako ako zodpovedajúce vrcholy v $G\#T$. Keďže graf $G\#T$ je equimatchable, tak v ňom aj v grafe $G\#T'$ je vrchol a spojený s nejakým komponentom z $\langle D \rangle$ typu I, označme ho D_j. Zostrojme nejaké nerozošíriteľné párenie M grafu $G\#T'$, ktoré obsahuje hrany spájajúce a s H_0 a d s H_1. Zjavne zostane v H_0 aj v H_1 po jednom vrchole, ktorý nebude nepokrytý M. Zostrojme tiež nejaké nerozšíriteľné párenie M' grafu $G\#T'$, ktoré obsahuje hranu ad. Pripomeňme, že graf $G\#T'$ sa od equimatchable grafu $G\#T$ líši len hranami medzi vrcholom a a susedmi vrchola d, preto zjavne $|M| < |M'|$, a teda $G\#T'$ nie je equimatchable.

ii) Nech prienik kružnice $C_T(d)$ a kružnice $C_T(h)$ pre nejaké $h \in H_j$ obsahuje aspoň jednu hranu, bez ujmy na všeobecnosti nech $j = 1$. Vrchol d oddeľuje od zvyšku grafu podgraf H_1 izomorfný s K_n pre nejaké n, takže podľa dôsledku 3.16 existuje kostra T' a podgrafy H' a H'' popísané v dôsledku 3.16. V zmysle izomorfizmu z dôsledku 3.16 označme vrcholy v $G\#T'$ rovnako, ako sú označené ich vzory v $G\#T$. Nie je ťažké vidieť, že $H' + H'' + d + H_i$ pre $2 \leq i \leq l$ je komponentom $\langle D_{G\#T'} \rangle$ a nemá štruktúru popísanú vo vete 3.4, preto graf $G\#T'$ nie je equimatchable.

Grafy, v ktorých žiadne dve kružnice nie sú nezávislé, popisuje nasledujúca veta.

Definícia 3.23. *Koleso* je graf, ktorý vznikne z kružnice pridaním nového vrchola v a hrán, ktoré spoja v so všetkými vrcholmi kružnice, tieto hrany nazývame *priečky*.

Veta 3.24. (Lovász [21]) Graf G neobsahuje dva nezávislé cykly práve vtedy, keď buď obsahuje vrchol v taký, že $G - v$ je strom, alebo ho vieme získať pridaním lesa a najviac jednej hrany spájajúcej každý strom s grafom G_0, pričom graf G_0 je subdivízia jedného z nasledujúcich grafov:

i) Graf G má tri vrcholy a násobné hrany, ktoré spájajú každú dvojicu vrcholov.

ii) Graf G je izomorfný s K_4, v ktorom hrany jedného trojuholníka môžu mať násobné hrany.

iii) Graf G je izomorfný s K_5.

iv) Graf G je izomorfný s K_5 bez jednej hrany, v ktorom hrany neincidentné s vrcholom incidentným s odobratou hranou môžu byť násobné.

v) Graf G je koleso, ktorého priečky môžu byť násobné.

vi) Graf G získame z grafu $K_{3,p}$ pridaním hrán spájajúcich vrcholy v prvej (trojvrcholovej) partícii.

Teraz vyslovíme niekoľko tvrdení o štruktúre grafov G takých, že pre každú kostru T grafu G je $G\#T$ equimatchable. Pripomeňme, že artikulačná kružnica je fundamentálna vzhľadom na ľubovoľnú kostru grafu G.

0značenie Nech G je ľubovoľný hranovo dvojsúvislý graf, T je ľubovoľná kostra grafu G a C_T je fundamentálna kružnica vzhľadom na T v grafe G. Symbolom $G \setminus C_T$ budeme označovať najväčší hranovo dvojsúvislý podgraf grafu G, ktorý neobsahuje hranu $C_T - E(T)$. Pripomeňme, že ak C_T je artikulačná kružnica, tak pre každý komponent K grafu $G \setminus C$ platí, že $K \cap C$ obsahuje práve jeden vrchol.

Lema 3.25. Nech G je graf taký, že pre každú kostru T grafu G je $G\#T$ equimatchable a nech T' je ľubovoľná, ale pevne zvolená kostra grafu G. Ak artikulačná kružnica C zodpovedá v grafe $G\#T'$ vrcholu z množiny $A_{G\#T'}$, tak pre každú kostru T grafu G zodpovedá kružnica C v grafe $G\#T$ vrcholu z množiny $A_{G\#T}$.

Dôkaz Nech graf G spĺňa podmienky vety. Nech C je artikulačná kružnica a nech T je ľubovoľná kostra grafu G. Označme v vrchol prislúchajúci kružnici C v grafe $G\#T$. Graf $G\#T$ je equimatchable, a teda s vrcholom v musí susediť komponent $D_i \in \langle D \rangle$ typu I. Označme $G_1, \ldots, G_n$ komponenty grafu $G \setminus C$, ktoré prislúchajú podgrafom $D_1, \ldots, D_n$ grafu $G\#T$ typu I. V aspoň jednom z podgrafov $G_1, \ldots, G_n$ prechádza každá kružnica vrcholom $G_i \cap C$. Keby opísaný podgraf G_i neexistoval, tak by sme vedeli ľahko nájsť kostru T' takú, že graf $G\#T'$ by nebol equimatchable. Takže pre každú kostru T susedí vrchol prislúchajúci kružnici C s každým vrcholom podgrafu izomorfného s K_m pre m nepárne. Je zjavné, že vrchol prislúchajúci kružnici C je v grafe $G\#T'$, kde T' je ľubovoľná kostra grafu G, pokrytý každým nerozšíriteľným párením, a teda nemôže patriť do množiny D.

Tvrdenie 3.26. Nech G je hranovo dvojsúvislý graf a nech kostra T grafu G je taká, že množina A_H z (D_H, A_H, C_H)-dekompozície grafu $H = G\#T$ je neprázdna. Pre graf G platí, že pre ľubovoľnú kostru T' grafu G je $G\#T'$ equimatchable práve vtedy, keď G spĺňa naraz všetky nasledujúce podmienky:

i) Pre každý vrchol $a \in A_H$ taký, že a susedí s aspoň 3 komponentami z $\langle D_H \rangle$ platí, že kružnica $C_T(a)$ v grafe G je artikulačná.

ii) Pre každý vrchol $d \in D_H$ taký, že d je spojený s aspoň dvoma vrcholmi z množiny A_H platí, že kružnica $C_T(d)$ v grafe G je artikulačná.

iii) Pre každý vrchol $d \in D_H$, centrálny vrchol komponentu $D_i \in \langle D_{G\#T'} \rangle$ typu II, pre ktorý platí, že $D_i - d$ nie je izomorfný s kompletným grafom, platí, že $C_{T'}(d)$ je artikulačná kružnica.

iv) Pre každý vrchol $a \in A_H$ taký, že $C_T(a)$ je artikulačná kružnica, platí, že aspoň v jedinom komponente L grafu $G \setminus C_T(a)$ prechádza každá kružnica vrcholom $K \cap C_T(a)$ a $\beta(L)$ je nepárne. Pre každú kostru T' grafu G prislúcha L v grafe $G\#T'$ komponentu $\langle D \rangle$ typu I.

v) Pre každý vrchol $a \in A_H$ taký, že $C_T(a)$ nie je artikulačná kružnica, platí, že $G \setminus C_T(a)$ obsahuje práve 2 komponenty, označme ich L'_1 a L'_2. Aspoň pre jeden z komponentov L'_1 a L'_2 platí, že $L_i = L'_i \cup C_T(a)$ neobsahuje 2 disjunktné kružnice a $\beta(L_i)$ je párne. Pre každú kostru T' grafu G prislúcha L_i v grafe $G\#T'$ buď vrcholu $a \in A$ a komponentu $\langle D \rangle$ typu I spojenému s a, alebo časti komponentu z $\langle D \rangle$ typu II izomorfnej s K_{2n} pre $n \in \mathbb{N}$.

vi) Nech $d \in D_H$ je centrálny vrchol komponentu D_i z $\langle D_H \rangle$ typu II a $C_T(d)$ je artikulačná kružnica. Označme $L_1, L_2, \ldots, L_i, \ldots, L_n$ komponenty grafu $G \setminus C_T(d)$ tak, aby komponenty $L_1, \ldots, L_i$ prislúchali podgrafu $H - D_i$. Pre každý podgraf L_j, kde $i + 1 \leq i \leq n$ platí, že každé dve kružnice v ňom majú neprázdny prienik.

vii) Pre každý vrchol $d \in D_H$ taký, že d je centrálny vrchol komponentu D_i z $\langle D \rangle$ typu II a $C_T(d)$ nie je artikulačná kružnica, platia nasledujúce podmienky. Ak a je vrchol z množiny A_H susedný s d, tak $G \setminus C_T(a)$ obsahuje práve dva komponenty L_1 a L_2. Jeden z týchto podgrafov grafu G zodpovedá podgrafu $G\#T - D_i - a$ grafu $G\#T$, bez ujmy na všeobecnosti nech to je L_2. Potom ľubovoľné kružnice C_1, C_2, C_3 a C_4 v podgrafe

L_1 spĺňajú, že $C_1 \cap C_2 = C_3 \cap C_4$. Pre každú kostru T' grafu G prislúcha L_1 v grafe $G\#T'$ komponentu z $\langle D \rangle$.

viii) Nech D_i je ľubovoľný komponent grafu $\langle D_H \rangle$ typu I alebo III. Označme L podgraf grafu G, ktorý prislúcha podgrafu D_i v $G\#T$. Potom platí, že buď podgraf L neobsahuje dva nezávislé cykly, alebo má štruktúru popísanú v vii).

Dôkaz Ľahko vidieť, že ak graf G spĺňa podmienky tvrdenia, tak pre každú kostru T grafu G je $G\#T$ equimatchable. Opačnú implikáciu dokážeme postupne pre jednotlivé podmienky. Podmienky i), ii) a iii) vyplývajú z tvrdení 3.20, 3.21 a 3.22. Platnosť podmienky iv) vyplýva z toho, že podľa lemy 4.13 artikulačná kružnica $C_T(a)$ prislúcha vrcholu z množiny $A_{G\#T'}$ pre ľubovoľnú kostru T' grafu G a podľa vety 3.4 musí vrchol z A susediť s komponentom z $\langle D \rangle$ typu I. Podmienka v) vyplýva z toho, že každý vrchol z množiny A susedí s každým vrcholom komponentu z $\langle D \rangle$ typu I. Podmienka vi) vyplýva zo štruktúry komponentu $D \in \langle D \rangle$ typu II. Podmienky vii) a viii) popisujú najmä štruktúru podgrafov grafu G, ktoré susedia s artikulačnou kružnicou prislúchajúcou vrcholu z A v $G\#T'$ pre ľubovoľnú kostru T' grafu G. Tieto podgrafy zjavne prislúchajú vždy komponetom z $\langle D \rangle$ a musia mať opísanú štruktúru.

Tvrdenie 3.27. Nech G je hranovo dvojsúvislý graf taký, že $G\#T$ pre ľubovoľnú kostru T grafu G neobsahuje artikuláciu a je faktorovo kritický. Graf $G\#T$ je equimatchable pre každú kostru T grafu G práve vtedy, keď G neobsahuje 3 navzájom disjunktné kružnice.

Dôkaz Nech graf G spĺňa podmienky dokazovaného tvrdenia. Ak G neobsahuje 3 disjunktné kružnice, tak pre ľubovoľnú kostru T grafu G neobsahuje $G\#T$ tri navzájom nesusedné vrcholy, a teda každé nerozšíriteľné párenie pokryje všetky vrcholy okrem jedného.

Opačnú implikáciu budeme dokazovať sporom. Predpokladajme teda, že graf G obsahuje 3 navzájom disjunktné kružnice. Ukážeme, že v takomto prípade existuje kostra T grafu G taká, že $G\#T$ nie je equimatchable. Nech C_1, C_2 a C_3 sú navzájom disjunktné kružnice v grafe G. Zvoľme kostru T tak, že obsahuje hrany kružnice C_i pre $i \in \{1, 2, 3\}$ okrem jednej a T obsahuje čo najmenej hrán, ktoré majú jeden koniec na kružnici C_1. Takže ak $v_1, v_2 \in C_1$, tak $v_1u_1 \in T \wedge v_2u_2 \in T$ práve vtedy, keď jediná cesta medzi u_1 a u_2 prechádza cez kružnicu C_1. Zjavne platí, že kružnice C_1, C_2 a C_3 sú fundamentálne vzhľadom na T. Označme c_1, c_2 resp. c_3 vrcholy v grafe $G\#T$ prislúchajúce fundamentálnym kružniciam C_1, C_2 resp. C_3. Hranu v kostre T, ktorá vychádza z kružnice C_1 a leži na ceste z C_1 do C_2, označíme e. Je zrejmé, že existuje práve jedna takáto hrana. Nech A je množina všetkých fundamentálnych kružníc vzhľadom na kostru T, ktoré prechádzajú cez hranu e. Označme H podgraf grafu $G\#T$, ktorý prislúcha podgrafu A v grafe G. Je zrejmé, že H je izomorfné s kompletným grafom K_n.

Teraz ukážeme, že graf $G\#T-H$ obsahuje 2 komponenty. Zjavne vrcholy c_1 a c_2 ležia v rôznych komponentoch grafu $G\#T-H$, a teda počet komponentov je aspoň 2. Predpokladajme kvôli sporu, že týchto komponentov je viac ako 2. Keďže predpokladáme, že graf $G\#T$ neobsahuje artikulácie, obsahuje podgraf H aspoň 2 vrcholy. Je ľahké vidieť, že vieme nájsť párenie grafu $G\#T$, ktoré pokrýva všetky vrcholy podgrafu H a obsahuje niekoľko hrán spájajúcich komponenty $G\#T-H$ s podgrafom H tak, aby v aspoň 3 komponentoch zostalo po jednom nepokrytom vrchole. Ukázali sme teda, že v tomto prípade graf $G\#T$ nie je equimatchable.

Predpokladajme preto, že graf $G\#T-H$ obsahuje práve 2 komponenty. Označme H_1 komponent grafu $G\#T$, v ktorom sa nachádza vrchol c_3 a druhý komponent označme H_2. V komponente H_2 sa teda nachádzajú 2 nesusedné vrcholy, označme ich c_1' a c_2'. Ukážeme teraz, že graf $G\#T$ nie je equimatchable. Ľahko vidieť, že ak z equimatchable grafu odoberieme vrcholy pokryté nejakým párením, tak zvyšok grafu je stále equimatchable a má rovnakú deficienciu ako pôvodný graf. Túto skutočnosť neskôr využijeme. Teraz rozlíšime niekoľko prípadov.

i) Ak $|H|$ je párne a $|H_2|$ nepárne, tak $|H_1|$ je párne. Naviac, keďže podgraf H vieme pokryť párením a v H_2 ostane v takom prípade vždy jeden vrchol nepokrytý (kvôli parite), musí platiť, že H_1 je equimatchable s perfektným párením, a teda izomorfný s K_{2m}. Toto je spor s tým, že v podgrafe H_1 sú vrcholy c_1' a c_2' nesusedné.

ii) Ak $|H|$ je nepárne a $|H_2|$ párne, tak $|H_1|$ je párne. Ak z grafu $G\#T$ odoberieme nejakú hranu spájajúcu podgrafy H a H_2, získame situáciu z i).

iii) Ak $|H|$ aj $|H_2|$ sú nepárne, tak $|H_1|$ je nepárne. S podgrafom H susedia v H_1 aspoň 2 vrcholy, teda okrem c_1 aj nejaký vrchol v, pretože podľa predpokladov $G\#T$ neobsahuje artikuláciu a $|H_1| > 2$. Ľahko vidieť, že vrchol v susedí s vrcholom c_1, a teda $v \neq c_3$. Ak z grafu $G\#T$ odstránime hranu spájajúcu vrchol v s podgrafom H, získame situáciu z i).

iv) Ak $|H|$ aj $|H_2|$ sú párne, tak $|H_1|$ je nepárne. Ak z grafu $G\#T$ odoberieme nejakú hranu spájajúcu podgrafy H a H_2, získame situáciu z iii).

□

Tvrdenie 3.28. Nech G je hranovo dvojsúvislý graf taký, že $G\#T'$ pre ľubovoľnú kostru T' grafu G je faktorovo kritický. Naviac nech existuje kostra T grafu G taká, že $G\#T$ obsahuje artikuláciu v prislúchajúcu fundamentálnej kružnici C. Graf $G\#T$ je equimatchable pre každú kostru T grafu G práve vtedy, keď každý komponent grafu $G \setminus C$ neobsahuje dva disjunktné cykly a platí práve jedna z nasledujúcich podmienok:

1. Počet komponentov grafu $G \setminus C$ je 2.
2. Počet komponentov grafu $G \setminus C$ je 3 a pre každý komponent H grafu $G \setminus C$ platí, že ak $P = H \cap C$, tak každá kružnica v H obsahuje celú cestu P.
3. Počet komponentov grafu $G \setminus C$ je väčší ako 3 a kružnica C je artikulačná.

Dôkaz Nech graf G spĺňa podmienky tvrdenia. Ukážeme najprv, že každý komponent grafu $G \setminus C$ neobsahuje 2 disjunktné cykly. Všimnime si, že každý komponent grafu $G\#T - v$ musí obsahovať perfektné párenie, pretože graf $G\#T$ je faktorovo kritický. Označme $G_1, G_2, \ldots, G_l$ komponenty grafu $G \setminus C$ a $H_1, H_2, \ldots, H_l$ komponenty grafu $G\#T - v$ tak, aby podgraf H_i grafu $G\#T$ prislúchal podgrafu G_i grafu G. Keďže v je artikulácia, tak $l \geq 2$. Keďže každé párenie obsahujúce hranu spájajúcu v s H_1 sa musí dať rozšíriť na najväčšie párenie grafu $G\#T$, musí byť každý z komponentov H_i pre $2 \leq i \leq l$ izomorfný s kompletným grafom s párnym počtom vrcholov. Podobne vieme dokázať, že aj H_1 musí byť izomorfný s kompletným grafom s párnym počtom vrcholov. Ľahko vidieť, že ak G_i obsahuje dve disjunktné kružnice, tak existuje kostra T' taká, že $G\#T'$ nie je equimatchable.

Teraz ukážeme, že ak $l > 3$, tak C je artikulačná kružnica. Budeme postupovať sporom, nech teda C nie je artikulačná. Existuje i také, že $H_i \cap C$ obsahuje aspoň jednu hranu. Bez ujmy na všeobecnosti predpokladajme, že

$i = 1$, a teda $H_1 \cap C$ obsahuje aspoň jednu hranu. Podľa dôsledku 3.16 existuje kostra T' a grafy H' a H'' popísané v dôsledku 3.16. Pomocou spomenutého izomorfizmu označme vrcholy v $G\#T'$ rovnako, ako sú označené ich vzory v $G\#T$. Takže $G\#T' - H' - v$ obsahuje komponenty $H'', H_2, \ldots, H_l$, ktoré sú izomorfné s kompletnými grafmi. Ukážeme, že graf $L = G\#T'$ nie je equimatchable. Zjavne L obsahuje párenie pokrývajúce všetky vrcholy okrem jedného, naším cieľom bude teda nájsť nerozšíriteľné párenie M, ktoré nechá nepokryté aspoň 3 vrcholy grafu L. Najprv zostrojíme pomocné párenie M'. Ak $|V(H')| = 1$, tak M' obsahuje hranu spájajúcu H' s H_2 a hranu spájajúcu v s H_3. Ak $|V(H')| > 1$ a $|V(H')|$ je nepárne, tak M' obsahuje hrany spájajúce v s H'', H' s H_2, H' s H_3 a H' s H_4 a M' obsahuje aj perfektné párenie zvyšných vrcholov v H' medzi sebou. Ak $|V(H')|$ je párne, tak M' obsahuje hrany spájajúce v s H_2, H' s H_3 a H' s H_4 a M' obsahuje aj perfektné párenie zvyšných vrcholov v H' medzi sebou. Párenie M vznikne ako ľubovoľné rozšírenie párenia M' na nerozšíriteľné párenie. Je zjavné, že M nepokrýva práve 3 vrcholy grafu L.

Nakoniec potrebujeme dokázať, že ak $l = 3$, tak pre každé H_i platí, že ak $P = H_i \cap C$, tak každá kružnica v H_i obsahuje P. Všimnime si, že ak je spomenutá podmienka splnená, tak pre každú kostru T' grafu G graf $G\#T'$ je buď izomorfný s $G\#T$, alebo neobsahuje 3 navzájom nesusedné vrcholy, a teda je equimatchable. Je ľahké vidieť, že ak uvedená podmienka neplatí, tak existuje kostra T' grafu G taká, že $G\#T'$ nie je equimatchable. $\square$

Veta 3.29. Nech graf G je hranovo dvojsúvislý. Graf $G\#T$ je equimatchable pre každú kostru T grafu G práve vtedy, keď graf G spĺňa niektorú z nasledujúcich podmienok:

i) Graf G neobsahuje 3 disjunktné kružnice a $\beta(G)$ je nepárne.

ii) Graf G neobsahuje 2 disjunktné kružnice a $\beta(G)$ je párne.

iii) Graf G spĺňa podmienky v tvrdení 3.26 alebo v tvrdení 3.28.

Dôkaz Veta vyplýva z tvrdení 3.27, 3.28 a 3.26 a z toho, že ak $\beta(G)$ je párne a pre každú kostru T má graf $G\#T$ prázdnu množinu $A_{G\#T}$, tak $G\#T$ má perfektné párenie, a teda $G\#T$ musí byť vždy izomorfný s kompletným grafom.

3.4 Equimatcheble karteziánsky súčin grafov

V tejto kapitole ukážeme, že netriviálny karteziánsky súčin $G\Box H$ je equimatchable práve vtedy, keď $G \cong K_2$ a $H \cong K_2$. Najskôr dokážeme niekoľko pomocných tvrdení a s ich pomocou odvodíme hlavný výsledok.

Definícia 3.30. *Karteziánsky súčin* grafov G a H označujeme $G\Box H$ a definujeme ho nasledovne: $V(G\Box H) = V(G) \times V(H)$ a $(v_G, v_H)(v'_G, v'_H) \in E(G\Box H)$ práve vtedy, keď $v_G \equiv v'_G \wedge v_H v'_H \in E(H)$ alebo $v_H \equiv v'_H \wedge v_G v'_G \in E(G)$.

Z definície vyplýva, že operácia karteziánsky súčin na grafoch je komutatívna, teda $G\Box H \cong H\Box G$. Túto vlastnosť v nasledujúcom texte nebudeme zdôrazňovať a budeme bez ujmy na všeobecnosti predpokladať, že $|V(G)| \geq |V(H)|$. Pokiaľ je graf H izomorfný s K_1, potom graf $G\Box H$ je izomorfný s G, a teda je equimatchable práve vtedy, keď graf G je equimatchable. V ďalšom texte budeme karteziánsky súčin $G\Box H$ nazývať *netriviálnym* práve vtedy, keď $|V(G)| \geq 2$ a $|V(H)| \geq 2$.

Nech G a H sú grafy s komponentami $G_1, G_2, \ldots, G_n$ a $H_1, H_2, \ldots, H_m$, potom $G\Box H$ je equimatchable práve vtedy, keď $G_i\Box H_j$ je equimatchable pre každú dvojicu i a j, kde $1 \leq i \leq n$; $1 \leq j \leq m$. V ďalšom texte budeme preto skúmať len netriviálny karteziánsky súčin súvislých grafov. Teraz vyslovíme niekoľko základných vlastností karteziánskych súčinov.

Tvrdenie 3.31. Ak $G\Box H$ je netriviálny karteziánsky súčin súvislých grafov, tak neobsahuje artikuláciu ani list.

Dôkaz Nech G a H spĺňajú podmienky tvrdenia. Stačí ukázať, že pre ľubovoľné dva rôzne vrcholy $(g_1, h_1), (g_2, h_2) \in G\Box H$ existujú v $G\Box H$ aspoň 2 vnútorne disjunktné cesty, ktoré ich spájajú. Označme $g_1 g'_0 g'_1 \ldots g'_n g_2$ cestu v grafe G z vrchola v_1 do vrchola v_2 a $h_1 h'_0 h'_1 \ldots h'_m h_2$ cestu v grafe H z vrchola h_1 do vrchola h_2. Rozlíšime dva prípady, buď $g_1 \neq g_2$ a zároveň $h_1 \neq h_2$, alebo je jedna súradnica vrcholov (g_1, h_1) a (g_2, h_2) rovnaká, bez ujmy na všeobecnosti, nech v tom prípade platí $g_1 \neq g_2$.

i) Nech $g_1 \neq g_2$ a $h_1 \neq h_2$. Definujeme cestu P v grafe $G\Box H$ z vrchola (g_1, h_1) do vrchola (g_2, h_2), $P = (g_1, h_1)(g_1, h'_0)(g_1, h'_1) \ldots (g_1, h'_m)(g_1, h_2)$ $(g'_0, h_2) \ldots (g'_n, h_2)(g_2, h_2)$. Zostrojíme cestu P', ktorá bude vnútorne disjunktná s P, $P' = (g_1, h_1)(g'_0, h_1)(g'_1, h_1) \ldots (g'_n, h_1)(g_2, h_1)(g_2, h'_0) \ldots$ $(g_2, h'_m)(g_2, h_2)$.

ii) Nech $g_1 = g_2 = g$ a $h_1 \neq h_2$. Jedna cesta z (g, h_1) do (g, h_2) je $P = (g, h_1)(g, h'_0)(g, h'_1) \dots (g, h'_m)(g, h_2)$. Nech g' je niektorý zo susedov vrchola g v grafe G. Cestu P' zostrojíme nasledovne $P' = (g, h_1)(g', h_1)$ $(g', h'_0)(g', h'_1) \dots (g', h'_m)(g', h_2)(g, h_2)$. Zjavne sú P a P' vnútorne disjunktné.

Tvrdenie 3.32. Graf $G \square H$ je bipartitný práve vtedy, keď grafy G a H sú bipartitné.

Teraz popíšeme štruktúru equimatchable karteziánskych súčinov.

Tvrdenie 3.33. Nech $G \square H$ je netriviálny karteziánsky súčin súvislých grafov. Ak $G \square H$ je equimatchable a nie je bipartitný, tak buď $G \square H$ má perfektné párenie, alebo $G \square H$ je faktorovo kritický.

Dôkaz Dôkaz tohto tvrdenia vyplýva z tvrdenia 3.31 a z tvrdenia 2.11. $\square$

Lema 3.34. Ak $G \square H$ je equimatchable, tak aj grafy G a H sú equimatchable.

Dôkaz Kvôli sporu predpokladajme, že jeden z grafov, bez ujmy na všeobecnosti G, nie je equimatchable. Potom existujú nerozšíriteľné párenia M_G a M'_G také, že $|M_G| > |M'_G|$. Ďalej nech M_H je nejaké nerozšíriteľné párenie grafu H. Definujeme nerozšíriteľné párenia M a M' grafu $G \square H$ s rôznou mohutnosťou. Hrana $(g_i, h_j)(g_{i'}, h_{j'})$ patrí do M práve vtedy, keď $g_i \equiv g_{i'} \wedge h_j h_{j'} \in M_H$ alebo $h_i \equiv h_{i'} \wedge g_j g_{j'} \in M_G$ a zároveň h_i nie je pokrytý párením M_H. Párenie M' obsahuje hranu $(g_i, h_j)(g_{i'}, h_{j'})$ práve vtedy, keď $g_i \equiv g_{i'} \wedge h_j h_{j'} \in M_H$ alebo $h_i \equiv h_{i'} \wedge g_j g_{j'} \in M_G$ a zároveň je vrchol h_i nepokrytý párením M_H.

Párenie M pokrýva všetky vrcholy grafu $G \square H$ okrem tých vrcholov (g_i, h_j), kde $g_i \notin M_G$ a $h_j \notin M_H$. Párenie M' nepokrýva tie vrcholy (g_i, h_j), kde $g_i \notin M'_G$ a $h_j \notin M_H$. Z predpokladov dokazovaného tvrdenia vyplýva, že párenia M a M' sú nerozšíriteľné a ukázali sme, že nemajú rovnakú veľkosť, čím sme dosiahli hľadaný spor. $\square$

0značenie V dôkaze nasledujúceho tvrdenia budeme množinu vrcholov karteziánskeho súčinu $\{(g, h) \mid g \in G' \subseteq V(G); h \in H' \subseteq V(H)\}$ označovať skrátene ako (G', H').

Lema 3.35. Nech G a H sú súvislé grafy, pre ktoré platí $|V(G)| \geq 3$ a $|V(H)| \geq 2$ a nech je graf $G\square H$ faktorovo kritický. Ak je graf $G\square H$ equimatchable, tak každé nerozšíriteľné párenie grafu G pokrýva všetky vrcholy tohto grafu okrem jedného a podobne aj každé nerozšíriteľné párenie grafu H pokrýva všetky vrcholy až na jeden.

Dôkaz Graf $G\square H$ obsahuje nejaké párenie M, ktoré pokrýva všetky vrcholy okrem jedného. Nech M_G je nejaké nerozšíriteľné párenie grafu G a M_H je nejaké nerozšíriteľné párenie grafu H. Definujme párenie M' grafu $G\square H$ nasledovne. Hrana $(g, h_1)(g, h_2)$ patrí do M' práve vtedy, keď h_1h_2 patrí do M_H. Hrana $(g_1, h)(g_2, h)$ patrí do M' práve vtedy, keď h nie je pokryté párením M_H a g_1g_2 patrí do M_G. Ukážeme, že párenie M' je nerozšíriteľné. Predpokladajme, že párenie M' sa dá rozšíriť pridaním hrany $(g'_1, h'_1)(g'_2, h'_2)$. Ak hrana $(g'_1, h'_1)(g'_2, h'_2)$ existuje v $G\square H$, tak buď $g'_1 = g'_2$, alebo $h'_1 = h'_2$. Predpokladajme, že $g'_1 = g'_2 = g'$. Zo susednosti vrcholov (g', h'_1) a (g', h'_2) musí platiť, že h'_1 a h'_2 sú susedné v H. Z toho, že vrcholy (g', h'_1) a (g', h'_2) nie sú pokryté párením M', vyplýva, že susedné vrcholy h'_1 a h'_2 nie sú pokryté párením M_H. To je spor s nerozšíriteľnosťou párenia M_H. Symetrickými úvahami vieme ukázať, že párenie M' sa nedá rozšíriť ani žiadnou hranou $(g'_1, h')(g'_2, h')$.

Z predpokladu, že graf $G\square H$ je equimatchable a z toho, že párenia M a M' sú nerozšíriteľné, vyplýva, že párenia M' a M musia mať rovnakú mohutnosť. Párenie M' pokrýva všetky vrcholy grafu $G\square H$ okrem jedného vrchola (g'', h''). Z definície párenia M' vyplýva, že nepokrýva práve tie vrcholy $(g, h) \in V(G\square H)$, v ktorých $g \in V(G)$ nie je pokryté párením M_G a $h \in H$ nie je pokryté párením M_H. Preto párenie M_H pokrýva všetky vrcholy grafu H okrem h'' a taktiež párenie M_G pokrýva všetky vrcholy grafu G okrem g''. $\square$

Lema 3.36. Nech equimatchable graf G je súvislý a obsahuje aspoň tri hrany. Ďalej nech existuje párenie M_1 grafu G, ktoré pokrýva všetky vrcholy okrem jedného, označme ho v_1. Potom existujú v tomto grafe párenia M_2 a M_3, ktoré obidve pokrývajú všetky vrcholy grafu G okrem jedného a M_2 nepokrýva vrchol v_2, M_3 nepokrýva vrchol v_3. Vrcholy v_1, v_2 a v_3 sú navzájom rôzne.

Dôkaz Keďže graf G je súvislý, existuje hrana $v_1v'_2$. Táto hrana nepatrí do M_1. Vrchol v'_2 je pokrytý párením M_1, teda existuje vrchol v_2 taký, že hrana v'_2v_2 patrí do M_1. Párenie M_2 definujeme takto: $M_2 = (M_1 - \{v'_2v_2\}) \cup \{v_1v'_2\}$.

Ak existuje iná hrana incidentná s vrcholom v_1, definujeme párenie M_3 podobne. Ak existuje hrana incidentá s vrcholom v_2, ktorú neobsahuje párenie M_1, môžeme postupovať rovnako ako pri definícii párenia M_2 a definovať M_3.

Ak nenastáva žiaden z predchádzajúcich prípadov, musí existovať hrana $v_2'v_3$. Ak definujeme párenie M_3 ako ľubovoľné nerozšíriteľné párenie obsahujúce hranu $v_2'v_3$, toto párenie nebude súčasne pokrývať vrcholy vrcholy v_1 a v_2. Párenie M_3 má teda menšiu mohutnosť ako párenie M_1, čo je spor s equimatchabilitou grafu G, a teda tento prípad nemôže nastať. $\square$

Veta 3.37. Nech $G\square H$ je netriviálny karteziánsky súčin súvislých grafov G a H. Ak $G\square H$ je equimatchable, tak $G \cong H \cong K_2$.

Dôkaz Dokážeme, že ak aspoň jeden z grafov G alebo H obsahuje aspoň tri vrcholy, tak $G\square H$ nie je equimatchable. Z tvrdenia 3.33 vieme, že ak $G\square H$ je equimatchable, tak je buď bipartitný, faktorovo kritický, alebo má perfektné párenie. Ukážeme, že ani jedna z týchto možností nemôže nastať. Predpokladajme, že $G\square H$ je netriviálny equimatchable karteziánsky súčin súvislých grafov, z ktorých aspoň jeden obsahuje aspoň 3 vrcholy.

Tvrdenie A. Graf $G\square H$ nemá perfektné párenie.
Dôkaz tvrdenia A. Predpokladajme kvôli sporu, že existuje perfektné párenie grafu $G\square H$, ktorý je equimatchable. Potom podľa vety 2.6 (strana 14) musí byť graf $G\square H$ izomorfný s K_{2n} alebo s $K_{n,n}$. Rozlíšime dva prípady.

Ak $g_1, g_2 \in V(G)$ a $h_1, h_2 \in V(H)$, tak vrchol (g_1, h_1) nie je v grafe $G\square H$ spojený s vrcholom (g_2, h_2), a teda graf $G\square H$ nemôže byť izomorfný s K_{2n}.

Graf G je bipartitný a musí obsahovať partíciu s aspoň dvoma vrcholmi g_1 a g_2, označme h_1 a h_2 nejaké dva susedné vrcholy v H. Keďže vrcholy h_1 a h_2 sú susedné v grafe H, tak sú susedné aj vrcholy (g_1, h_1) s (g_1, h_2) a (g_2, h_1) s (g_2, h_2) v grafe $G\square H$. Dvojica susedných vrcholov musí ležať v rôznych bipartíciách a preto sa vrcholy (g_1, h_1) a (g_2, h_1) nachádzajú v inej partícii ako vrcholy (g_1, h_2) a (g_2, h_2). Vrcholy (g_1, h_1) a (g_2, h_2) nie sú spojené v grafe $G\square H$, teda $G\square H$ nie je kompletný bipartitný graf.

$\square$

Tvrdenie B. Graf $G\square H$ nie je bipartitný.
Dôkaz tvrdenia B. Predpokladajme kvôli sporu, že graf $L \cong G\square H$ je equimatchable a zároveň je bipartitný. Teda graf L neobsahuje žiadnu kružnicu nepárnej dĺžky. Z toho vyplýva, že aj grafy G a H neobsahujú nepárne kružnice, a teda sú bipartitné. Označme G_1 a G_2 množiny bipartície

grafu G, podobne označme bipartície grafu H ako H_1 a H_2. Z lemy 3.34 vyplýva, že grafy G a H sú equimatchable. Predpokladajme, bez ujmy na všeobecnosti, že $|G_1| \leq |G_2|$ a $|H_1| \leq |H_2|$. V grafe L sú množiny bipartície $L_1 \cong G_1 \times H_2 \cup G_2 \times H_1$ a $L_2 \cong G_1 \times H_1 \cup G_2 \times H_2$. Platí $L_1 \leq L_2$, pretože $|H_1|(|G_2| - |G_1|) \leq |H_2|(|G_2| - |G_1|)$.

Podľa vety 2.10 musí pre každý vrchol $v \in L_1$ platiť, že existuje $X \subseteq N(v)$ spĺňajúca podmienku $|X| \geq |N(X)|$. Ukážeme, že táto podmienka nie je splnená. Množina susedov ľubovoľného vrchola $(g, h) \in L_1$ je $N((g, h)) = (g, N_H(h)) \cup (N_G(g), h)$. Množina $X \subseteq N((g, h))$ sa dá napísať ako $X = (g, X_H) \cup (X_G, h)$, kde $X_H \subseteq N_H(h)$ a $X_G \subseteq N_G(g)$. Teraz vyjadríme množinu $N(X) = (N_G(g), X_H) \cup (X_G, N_H(h)) \cup (N_G(X_G, h)) \cup (g, N_H(X_H))$. Mohutnosť množiny $N(X)$ môžeme zdola odhadnúť ako $|(N_G(g), X_H) \cup (X_G, N_H(h))| \geq |X_G|\ |X_H| > |X_G| + |X_H| = |(g, X_H) \cup (X_G, h)| = |X|$. Ukázali sme teda, že pre každú množinu $X \subseteq N((g, h))$ platí $|X| < |N(X)|$. $\square$

Tvrdenie C. Graf $G \square H$ nie je faktorovo kritický.
Dôkaz tvrdenia C. Počet vrcholov faktorovo kritického grafu $G \square H$ musí byť nepárny, preto môžeme predpokladať $|V(G)| \geq 3$ a $|V(H)| \geq 3$. Z lemy 3.35 vyplýva, že každé nerozšíriteľné párenie grafov G a H pokrýva všetky vrcholy okrem jedného. Rozlíšime 2 prípady.

Grafy G a H sú oba izomorfné s cestou s 3 vrcholmi. Teda platí, že $V(G) = \{g_1, g_2, g_3\}$ a $E(G) = \{g_1g_2, g_2g_3\}$ podobne $V(H) = \{h_1, h_2, h_3\}$ a $E(H) = \{h_1h_2, h_2h_3\}$. Definujme párenie M v $G \square H$ takto: $M = \{(g_1, h_1)(g_2, h_1),$ $(g_1, h_2)(g_2, h_2),\ (g_1, h_3)(g_2, h_3),\ (g_3, h_1)(g_3, h_2)\}$. Teraz definujeme nerozšíriteľné párenie $M' = \{(g_1, h_1)(g_2, h_1),\ (g_2, h_2)(g_3, h_2),\ (g_1, h_3)(g_2, h_3)\}$ v grafe $G \square H$. Párenia M a M' sú nerozšíriteľné a majú rôznu mohutnosť, graf $G \square H$ teda nie je equimatchable, čo je spor s predpokladom.

Aspoň jeden z grafov G a H nie je cesta na troch vrcholoch. Predpokladajme teda, že aspoň jeden z grafov G a H obsahuje aspoň 3 hrany, bez ujmy na všeobecnosti nech je to G. Potom podľa lemy 3.36 existujú nerozšíriteľné párenia M_1, M_2 resp. M_3 grafu G, z ktorých každé nechá nepokrytý iný vrchol g_1, g_2 resp. g_3. Graf H obsahuje aspoň 3 vrcholy h_1, h_2 a h_3. Definujeme teraz párenie M v grafe $G \square H$. Párenie M obsahuje hranu $(g, h)(g', h)$ práve vtedy, keď nastáva jeden z nasledujúcich prípadov:

(i) ak vrchol h nie je žiaden z vrcholov h_2 a h_3 a hrana gg' patrí do párenia M_1,

(ii) ak vrchol h je vrchol h_2 a hrana gg' patrí do M_2,

(iii) ak vrchol h je vrchol h_3 a hrana gg' patrí do M_3,

Párenie M nepokrýva vrcholy (g_2, h_2), (g_3, h_3) a vrcholy $(g_1, V(H) - h_1 - h_2)$. Párenie M' vznikne z párenia M ľubovoľným rozšírením na nerozšíriteľné párenie. Párenie M nepokrýva vrcholy (g_2, h_2), (g_3, h_3) a kvôli parite aspoň jeden vrchol z $(g_1, V(H) - h_1 - h_2)$. Graf $G \square H$ nemôže byť equimatchable, pretože je faktorovo kritický a zároveň obsahuje nerozšíriteľné párenie M, ktoré nepokrýva aspoň 3 vrcholy. $\square$

Dokončenie dôkazu vety 3.37 Ukázali sme, že grafy G a H môžu mať najviac po 2 vrcholy a menej ako 2 mať nemôžu, pretože potom by $G \square H$ bol triviálny karteziánsky súčin. Zostáva graf $K_2 \square K_2$, ktorý je izomorfný s $K_{2,2}$ a zjavne equimatchable. $\square$

Kapitola 4

Všeobecnejší koncept rozšíriteľnosti

V tejto kapitole zavedieme nový koncept rozšíriteľnosti párení, uvedieme jeho zákldné vlastnosti, porovnáme ho z niektorými zavedenými konceptami párení a v poslednej časti sa venujeme karteziánskym súčinom grafov.

Definícia 4.1. Graf G patrí do triedy Δ_n práve vtedy, keď rozdiel mohutností ľubovolných dvoch nerozšíriteľných párení grafu G nie je väčší ako n. Trieda Δ'_n obsahuje práve grafy, ktoré patria do triedy Δ_n a súčasne nepatria do triedy Δ_{n-1}. Definujme tiež funkciu $\Delta' : G \to \mathbb{N}$, ktorá priradí každému grafu číslo n práve vtedy, keď daný graf patrí do triedy Δ'_n.

Poznamenajme, že zjavne pre ľubovolný graf G, ktorý sa skladá s komponentov $H_1, H_2, \ldots H_n$, platí, že $\Delta'(G) = \Delta'(H_1) + \Delta'(H_2) + \cdots + \Delta'(H_n)$.

4.1 Základné vlastnosti

V tejto časti uvedieme niektoré základné vlastnosti tried Δ_n. Nasledujúca veta je zovšeobecnením vety 2.7 a popisuje grafy z pohľadu klasifikácie pomocou Δ_n tried.

Veta 4.2. Ak G je ľubovolný graf, nasledujúce podmienky sú ekvivalentné:

1) Graf G je v Δ_n.

2) Pre každú množinu $S \subseteq V(G)$, $|S| \geq d(G) + 2n + 1$ navzájom nesusedných vrcholov a pre každé párenie M grafu G nepokrývajúce vrcholy v

S existuje nepokrytý vrchol $v \notin S$ susedný s aspoň jedným vrcholom z množiny S.

3) Pre každú množinu $S \subseteq V(G)$, $|S| \geq d(G) + 2n + 1$ navzájom nesusedných vrcholov existujú disjunktné množiny $S_1, S_2, \ldots, S_k \subseteq N(S)$ také, že spĺňajú naraz všetky nasledujúce podnienky:

   i) $|S_i|$ je nepárne pre $1 \leq i \leq k$;

   ii) S_i a S_j nie je spojené hranou pre $i \neq j$;

   iii) $|R(S_1, S_2, \ldots, S_k)| < k$
   kde $R(S_1, S_2, \ldots, S_k) = N(\bigcup_{i=1}^{k} S_i) - \bigcup_{i=1}^{k} S_i - \{u, v\}$.
   (Symbolom $R(S_1, S_2, \ldots, S_k)$ je označená množina vrcholov z $G-u-v$, ktoré neležia v žiadnej z množín S_i, ale z ktorých každý je spojený s vrcholom z niektorej S_i.)

Pri dôkaze uvedenej vety využijeme nasledujúcu lemu.

Lema 4.3. [22] Nech G je graf a $X \subseteq V(G)$. Potom je splnená práve jedna z nasledujúcich podmienok: **i)** Graf G obsahuje párenie pokrývajúce X alebo **ii)** existujú disjunktné nepárne podmnožiny $S_1, S_2, \ldots S_n$ množiny X také, že žiadna hrana nespája S_i s S_j pre $i \neq j$ a $|R(S_1, S_2, \ldots, S_k)| < k$, kde $R(S_1, S_2, \ldots, S_k) = N(S_1 \cup S_2 \cup \cdots \cup S_k) - (S_1 \cup S_2 \cup \cdots \cup S_k)$.

Dôkaz vety 4.2 Najprv ukážeme ekvivalenciu podmienky 1) a 2). Obe implikácie ukážeme nepriamo. Najväčšie párenie nechá nepokrytých $d(G)$ vrcholov grafu G. Je zrejmé, že ak $G \notin \Delta_n$, tak existuje nerozšíriteľné párenie, ktoré nechá nepokrytých aspoň $d(G) + 2n + 1$ nesusedných vrcholov, a že všetky nepokryté vrcholy budú nesusedné. Pre dôkaz 2) $\rightarrow$ 1) predpokladajme, že existuje množina S obsahujúca $d(G) + 2n + 1$ nezávislých vrcholov grafu G a párenie M grafu G, ktoré pokrýva všetky vrcholy z množiny $N(S)$. Ak párenie M rozšírime na ľubovolné nerozšíriteľné párenie, tak toto párenie zjavne nechá nepokrytých aspoň $d(G) + 2n + 1$ vrcholov, a teda $G \notin \Delta_n$. Ekvivalencia podmienok 2) a 3) vyplýva z lemy 4.3. $\square$

Táto veta neponúka deterministický polynomiálny algoritmus na overenie, či graf patrí do triedy Δ_n. Pre niektoré prípady takýto algoritmus existuje. Ponúkame ho v dôkaze nasledujúcej vety. Tento algoritmus vznikol úpravou algoritmu z [22].

Veta 4.4. Pre zvolené n a k existuje deterministický polynomiálny algoritmus, ktorý pre ľubovolný graf G s $d(G) \leq k$ overí, či $G \in \Delta_n$.

Dôkaz Nech $m = k+2n+1$. Algoritmus spustíme pre každú m-ticu nezávislých vrcholov Z. Označme $X = N(Z)$ a $G' = G - Z$. Každej hrane grafu G' priraďme váhu rovnú počtu jej koncov ležiacich v X (zjavne táto váha môže byť 0, 1, alebo 2). Poznamenajme, že súčet váh hrán ľubovolného párenia grafu G' je rovný počtu pokrytých vrcholov z X. Teraz nájdeme párenie M grafu G' s najväčšou váhou pomocou ľubovolného plynomiálneho algoritmu. Párenie M nechá nepokrytých čo najmenej vrcholov v množine X. Ak neexistuje v X nepokrytý vrchol, tak podmienka 2) vety 4.2 nie je splnená. Na druhej strane, pokiaľ pre všetky m-tice obsahuje množina X aspoň jeden nepokrytý vrchol, tak graf G je v triede Δ_n. $\square$

Teraz uvedieme niekoľko tvrdení, pomocou ktorých vieme odhadovať hodnotu $d(G)$ pre ľubovolný graf G. Nasledujúce tvrdenie zjavne platí.

Tvrdenie 4.5. Nech G je ľubovolný graf a M je nejaké jeho párenie. Ak G' je podgraf grafu G indukovaný vrcholmi z $V(G) - V(M)$, tak $\Delta'(G') \leq \Delta'(G)$.

Nasledujúce tvrdenia hovoria, ako sa môže zmeniť hodnota $\Delta'(G)$ grafu G, ak do grafu G pridáme alebo z neho odoberieme niekoľko hrán.

Tvrdenie 4.6. Ak graf G' vznikne z grafu G pridaním alebo odobraním niektorej hrany, tak $|\Delta'(G') - \Delta'(G)| \leq 2$.

Dokážeme tvrdenia 4.7 a 4.8, ktoré implikujú tvrdenie 4.6.

Tvrdenie 4.7. Nech G je ľubovolný graf. Ak graf G' vznikol z grafu G pridaním množiny nových hrán, v ktorej každé dve hrany majú spoločný vrchol, tak $\Delta'(G') = \Delta'(G) + c$, kde $c \in \{-1, 0, 1, 2\}$.

Dôkaz Označme M resp. N ľubovolné najväčšie párenie grafu G resp. G' a M' resp. N' ľubovolné najmenšie nerozšíriteľné párenie grafu G resp. G'. Zjavne $|N| < |M|$. Keďže v každom párení v grafe G' môže byť najviac 1 z nových hrán, platí, že $|M| \leq |N| \leq |M|+1$. Najmenšie nerozšíriteľné párenie v grafe G' môže byť väčšie alebo menšie ako najmenšie nerozšíriteľné párenie grafu G, ale zjavne sa $|N'|$ môže od $|M'|$ líšiť najviac o 1. Takže platí, že $|M'| - 1 \leq |N'| \leq |M'| + 1$. Z uvedených rovníc vyplýva, že $|M| - |M'| - 1 \leq |N| - |N'| \leq |M| - |M'| + 2$, čo je ekvivalentné s dokazovaným tvrdením. $\square$

Tvrdenie 4.8. Ak graf G' vznikol z grafu G odobratím množiny hrán P, v ktorej každé dve hrany majú spoločný vrchol, tak $|\Delta'(G')| = |\Delta'(G)| + c$, kde $c \in \{-2, -1, 0, 1\}$.

Dôkaz Označme M resp. N ľubovolné najväčšie párenie grafu G resp. G' a M' resp. N' ľubovolné najmenšie nerozšíriteľné párenie grafu G resp. G'. Zjavne $|N| > |M|$. Keďže v každom párení v grafe G mohla byť najviac 1 z odobratých hrán, platí, že $|M| - 1 \leq |N| \leq |M|$. Najmenšie nerozšíriteľné párenie v grafe G' môže byť väčšie alebo menšie ako najmenšie nerozšíriteľné párenie grafu G, ale zjavne sa $|N'|$ môže od $|M'|$ líšiť najviac o 1. Takže platí, že $|M'|-1 \leq |N'| \leq |M'|+1$. Z uvedených rovníc vyplýva, že $|M|-|M'|-2 \leq |N| - |N'| \leq |M| - |M'| + 1$, čo je ekvivalentné s dokazovaným tvrdením. □

Pomocou predchádzajúceho tvrdenia vieme odhadnúť, ako sa zmení hodnota $\Delta'(G)$ po odobratí jedného vrchola z grafu G. V skutočnosti vieme v tomto prípade ukázať presnejší výsledok.

Tvrdenie 4.9. Ak graf G' vznikol z grafu G odobratím ľubovolného vrchola v, tak $|\Delta'(G')| = |\Delta'(G)| + c$, kde $c \in \{-1, 0, 1\}$.

Dôkaz Ľahko vidieť, že odobratím vrchola sa nemohla zväčšiť mohutnosť najväčšieho párenia. Rovnako je zrejmé, že sa nemohla zväčšiť ani veľkosť najmenšieho nerozšíriteľného párenia. Takže rozdiel medzi najväčím a najmenším nerozšíriteľným párením sa mohol zmeniť najviac o 1. □

Tvrdenie 4.10. Nech G_1 a G_2 sú ľubovolné súvislé grafy. Ak graf G vznikne pridaním hrany spájajúcej G_1 s G_2, tak $\Delta'(G) = \Delta'(G_1) + \Delta'(G_2) + c$, kde $c \in \{-1, 0, 1, 2\}$.

Dôkaz Označme g_1 resp. g_2 vrcholy grafov G_1 resp. G_2 incidentné s pridanou hranou. Označme tiež M_H najväčšie párenie grafu H a M'_H najmenšie nerozšíriteľné párenie grafu H (v tomto prípade $H \in \{G, G_1, G_2\}$). Ak každé najväčšie párenie grafu G obsahuje hranu g_1g_2, tak zjavne $|M_G| = |M_{G_1}| + |M_{G_2}| + 1$, inak $|M_G| = |M_{G_1}| + |M_{G_2}|$. Taktiež zjavne platí, že $|M_{G_1}| + |M_{G_2}| - 1 \leq |M'_G| \leq |M_{G_1}| + |M_{G_2}| + 1$. Ukázali sme teda, že $\Delta'(G_1) + \Delta'(G_2) - 1 \leq \Delta'(G) \leq \Delta'(G_1) + \Delta'(G_2) + 2$. □

Nech G_1 a G_2 sú ľubovolné grafy a $g_1 \in V(G_1)$, $g_2 \in V(G_2)$ sú ľubovolné vrcholy. Ak graf G vznikne z grafov $G_1 - g_1$ a $G_2 - g_2$ pridaním nového vrchola g a hrán spájajúcich vrchol g so všetkými susedmi vrcholov g_1 a g_2, hovoríme, že G vznikol z G_1 a G_2 stotožnením vrcholov g_1 a g_2.

Tvrdenie 4.11. Nech G_1 a G_2 sú ľubovolné grafy a $g_1 \in V(G_1)$, $g_2 \in V(G_2)$ sú ľubovolné vrcholy. Ak graf G vznikol z grafov G_1 a G_2 stotožnením vrcholov g_1 a g_2, tak $\Delta'(G) = \Delta'(G_1) + \Delta'(G_2) + c$, kde $c \in \{-2, -1, 0, 1\}$.

Dôkaz Označme M_G, M_{G_1} resp. M_{G_2} ľubovolné najväčšie párenie grafu G, G_1 resp. G_2 a M'_G, M'_{G_1} resp. M'_{G_2} ľubovolné najmenšie nerozšíriteľné párenie grafu G, G_1 resp. G_2. Ak $g_1 \in \Delta_{G_1}$ alebo $g_2 \in \Delta_{G_2}$, tak zjavne $|M_G| = |M_{G_1}| + |M_{G_2}|$, inak $|M_G| = |M_{G_1}| + |M_{G_2}| - 1$. Zjavne platí, že $|M'_{G_1}| + |M'_{G_2}| - 1 \leq |M'_G| \leq |M'_{G_1}| + |M'_{G_2}|$. Rozdiel najväčšieho a najmenšieho nerozšíriteľného párenia grafu G bude teda $\Delta'(G) = \Delta'(G_1) + \Delta'(G_2) + c$, kde $c \in \{-2, -1, 0, 1\}$. □

Jedným z dôsledkov Gallai-Edmondsovej vety je, že ľubovolný graf vieme získať z bipartitného grafu, grafu s perfektným párením a niekoľkých faktorovo kritických grafov. Nasledujúce tvrdenia ukazujú, ako sa dá s pomocou znalosti hodnoty funkcie Δ faktorovo kritických grafov a grafov s perfektným párením odhadnúť hodnota $D(G)$ pre ľubovolný graf G.

Tvrdenie 4.12. Ak graf G' vznikol z grafu G odobratím jedného vrchola z množiny A_G, tak $\Delta'(G') \leq \Delta'(G) \leq \Delta'(G') + 1$.

Dôkaz Najprv ukážeme, že ak graf G' vznikne z grafu G odobratím vrcholu z množiny A_G, tak $\Delta'(G') \leq \Delta'(G)$. Vrchol $a \in A_G$ je pokrytý každým najväčším párením, a teda najväčšie párenie $M_{G'}$ grafu G' má menšiu mohutnosť ako najväčšie párenie M_G grafu G, presnejšie $|M_{G'}| + 1 = |M_G|$. Označme najmenšie nerozšíriteľné párenie grafu G' ako $M'_{G'}$ a najmenšie nerozšíriteľné párenie grafu G ako M'_G. Zjavne $|M'_{G'}| \leq |M'_G| \leq |M'_{G'}| + 1$, a teda $|M_{G'}| - |M'_{G'}| \leq |M_G| - |M'_G| \leq |M_{G'}| - |M'_{G'}| + 1$. □

Pri dôkaze nasledujúceho tvrdenia využijeme Lemu o stabilite[23].

Lema 4.13. [23](**Lema o stabilite**) Nech G je ľubovolný graf a D_G, C_G a A_G sú množiny jeho Gallai-Edmondsovej dekompozície.

i) Ak $u \in A_G$, tak $A_{G-u} = A_G - u$, $C_{G-u} = C_G$ a $D_{G-u} = D_G$.

ii) Ak $u \in C_G$, tak $A_{G-u} \supseteq A_G$, $C_{G-u} \subseteq C_G - u$ a $D_{G-u} \supseteq D_G$.

iii) Ak $u \in D_G$, tak $A_{G-u} \subseteq A_G$, $C_{G-u} \supseteq C(G)$ a $D_{G-u} \subseteq D_G - u$.

Veta 4.14. Ak graf H vznikol z grafu G odobratím množiny vrcholov $A_1 \subseteq A_G$, tak $\Delta'(H) \leq \Delta'(G) \leq \Delta'(H) + |A_1|$.

Dôkaz Tvrdenie vyplýva z lemy 4.13 a z tvrdenia 4.12. □

Poznamenajme, že ak $A_1 = A$ v predchádzajúcej vete, tak graf H je tvorený komponentami, z ktorých každý je izomorfný buď s faktorovo kritickým grafom, alebo obsahuje perfektné párenie. Pokiaľ odoberieme len niektoré vrcholy z A a odoberieme aj niektoré hrany, môžeme získať bipartitný graf H, kde jednu partíciu tvoria vrcholy z A a druhú vrcholy z D. Teraz uvedieme tvrdenie, ktoré umožnuje základný odhad hodnoty Δ pre ľubovolné grafy, ale najmä pre faktorovo kritické a pre grafy s perfektným párením. Toto tvrdenie je dobre známe.

Tvrdenie 4.15. Ak najväčšie párenie grafu G obsahuje n hrán, tak $G \in \Delta_{\lceil n/2 \rceil}$.

Dôkaz Najmenšie nerozšíriteľné párenie musí zjavne pokrývať aspoň jeden z každej dvojice vrcholov pokrytých najväčším párením, ak má byť nerozšíriteľné. Preto rozdiel najmenšieho nerozšíriteľného a najväčšieho párenia nemôže byť väčší ako $\lceil n/2 \rceil$. □

Nasledujúca veta popisuje štruktúru grafov, ktoré sú v Δ'_1.

Veta 4.16. Nech G je súvislý graf s netriviálnou Gallai-Edmondsovou dekompozíciou. Platí $G \in \Delta'_1$ práve vtedy, keď graf G spĺňa práve jednu z nasledujúcich podmienok:

A) Ak $C_G \neq \emptyset$, tak existujú najviac 2 nezávislé hrany spájajúce vrcholy z množiny A_G s vrcholmi z množiny C_G. Pre každú neprázdnu množinu $N \subseteq C_G$ takú, že všetky vrcholy v množine N môžu byť naraz spárené s vrcholmi z množiny A_G, platí, že graf $C_G - N$ je equimatchable. Naviac platí, že práve jedna z nasledujúcich podmienok je splnená:

   i) Existuje práve jeden vrchol $a \in A_G$ spojený s vrcholmi z množiny C_G a graf $G - a - C_G$ je equimatchable.

   ii) Existujú práve dva vrcholy $a_1, a_2 \in A_G$ spojené s vrcholmi z množiny C_G a

      a) buď graf $G - C_G - a_1a_2$ je equimatchable,

b) alebo bez ujmy na všeobecnosti $N(a_1) \cap C_G = \{c\}$ a vrchol a_2 susedí s každým vrcholom z $C_G - c$,

c) alebo bez ujmy na všeobecnosti $|N(a_1) \cap C_G| > 1$ a vrchol a_2 susedí s každým vrcholom z C_G.

Naviac graf, ktorý vznikne z grafu $G - C_G$ pridaním vrchola d a hrany $a_2 d$ je equimatchable (týka sa najmä podmienok b) a c)).

iii) Ak $|N(C_G) \cap A_G| \geq 3$, tak

a) buď graf $G - C_G$ je equimatchable,

b) alebo ak $A' \subseteq A_G$ je množina vrcholov spojených s vrcholmi v C_G, tak existuje práve jeden vrchol $a \in A'$ a práve jeden vrchol $c \in C_G$ tak, že pre každý vrchol a_i z $A' - \{a\}$ platí, že $N(a_i) \cap C_G = \{c\}$ a $N(a) \cap (C_G - \{c\}) = C_G - \{c\}$. V tomto prípade platí, že $G - C_G - a$ je equimatchable.

B) Ak $C_G = \emptyset$, tak platí práve jedna z nasledujúcich podmienok:

i) Existuje množina hrán $E' \subseteq E(G)$ spájajúca vrcholy v množine A_G. Množina E' neobsahuje 2 nezávislé hrany. To znamená, že hrany z množiny E' tvoria buď trojuholník, alebo vychádzajú z jediného vrchola $a \in A_G$. Ak množina E' je trojuholník, tak graf $G - E'$ je equimatchable. Ak hrany v množine E' vychádzajú z jedného vrchola $a \in A_G$ a $|E'| > 1$, tak graf $G - a$ je equimatchable. Ak $|E'| = 1$ a hrana $a_1 a_2 \in E'$, tak buď graf $G - a_1$, alebo graf $G - a_2$ je equimatchable, alebo existuje práve jeden komponent $D_i \in \langle D_G \rangle$ taký, že graf G', ktorý vznikne z grafu $G - a_1 a_2$ kontrakciou podgrafu D_i, je equimatchable. Naviac musí platiť, že ak existuje spomínaný podgraf D_i grafu G, tak $N(D_i) \cap A_G = \{a_1, a_2\}$ a pre každú množinu $S \subseteq V(D_i)$, ktorej vrcholy môžu byť naraz spárované s vrcholmi z množiny A_G, platí, že ak $|S| = 1$, tak $D_i - S \in \Delta_1$, inak $D_i - S \in \Delta_0$.

ii) Množina A_G je nezávislá a existujú 2 nezávislé hrany spájajúce vrcholy z A_G s jedným komponentom $\langle D_G \rangle$. Nech D' je množina všetkých komponentov $D_i \in \langle D_G \rangle$ takých, že podgraf D_i obsahuje konce 2 nezávislých hrán z vrcholov z množiny A_G. Ak $|D'| = 1$ a $D_j \in D'$, tak pre každú dvojicu rôznych vrcholov (d_1, d_2) z D_j takých, že d_1 aj d_2 môžu byť naraz spojené nezávislými hranami s vrcholmi z A_G, platí, že $D_j - d_1 - d_2$ je equimatchable a zároveň pre každý vrchol d z D_i susediaci s vrcholom z A_G platí, že $D_j - d \in \Delta_1$. Ak $|D'| > 1$, tak existuje vrchol $a \in A_G$ taký, že $G - a$ je equimatchable. Pretože $G \in \Delta_1'$, tak buď $D_i \in \Delta_1'$, alebo existuje $d_i \in D_i$ susedné s vrcholom z A_G také, že $D_i - d_i \in \Delta_1'$.

iii) Množina A_G je nezávislá, neexistujú 2 nezávislé hrany spájajúce vrcholy z A_G s jedným komponentom $\langle D_G \rangle$ a existuje práve jeden komponent $D_i \in \langle D_G \rangle$ taký, že graf G', ktorý vznikne z grafu G kontrakciou D_i, je equimatchable. Podgraf D_i grafu G musí byť v Δ_1. Pre každý vrchol $d \in D_i$ susediaci s vrcholom z A_G platí, že $D_i - d \in \Delta_1$. Ak existuje vrchol D_i nesusediaci s vrcholom z A_G, tak graf G', ktorý vznikne z grafu G pridaním hrán medzi vrcholy D_i tak, aby D_i bol izomorfný s kompletným grafom, je equimatchable.

iv) Definujme bipartitný graf H, ktorý vznikne z grafu G zmazaním takých $D_i \in \langle D \rangle$, že existuje vrchol $d_i \in V(D_i)$ nesusedný so žiadnym vrcholom z A_G a kontrakciou ostatných $D_j \in \langle D_G \rangle$. Graf H nie je equimatchable, ale platí, že ak do grafu G pridáme vrchol d_i a spojíme ho s každým vrcholom z A_G, tak výsledný graf je equimatchable.

Dôkaz Nech G je súvislý graf s netriviálnou Gallai-Edmondsovou dekompozíciou. Nech $\Delta'(G) = 1$ a $C_G \neq \emptyset$. Označme M ľubovolné najväčšie párenie grafu G. Najskôr ukážeme, že existujú najviac 2 nezávislé hrany spájajúce vrcholy z množiny A_G s vrcholmi z množiny C_G. Predpokladajme kvôli sporu, že existujú aspoň 3 takéto hrany. Vieme zostrojiť nerozšíriteľné párenie M_1 grafu G obsahujúce 3 hrany spájajúce vrcholy z množiny A_G s vrcholmi z množiny C_G a pokrývajúce všetky vrcholy z množiny A_G tak, že nájdeme najväčšie párenie grafu $G - C_G$ a hrany vychádzajúce z troch vrcholov z množiny A_G v párení nahradíme hranami medzi týmito vrcholmi a vrcholmi množiny C_G a nakoniec toto párenie rozšírime na nerozšíriteľné. Ľahko vidieť, že $|M_1| - |M| \geq 2$, čo je spor s tým, že $\Delta'(G) = 1$. Nech $N \subseteq V(C_G)$ a množina N obsahuje vrcholy, ktoré môžu byť naraz spojené páriacimi hranami s vrcholmi z množiny A_G. Ukážeme, že graf $C_G - N$ je equimatchable. Platí, že $|N| \leq 2$. Nech M_2' je párenie, ktoré obsahuje hrany spájajúce vrcholy z množiny N s vrcholmi z A_G a páruje ostatné vrcholy z množiny A_G s vrcholmi v množine D. Ak graf $C_G - N$ nie je equimatchable, tak existuje nerozšíriteľné párenie $M_2 \supseteq M_2'$ také, že nechá nepokryté aspoň 2 vrcholy v grafe $C_G - N$. Platí, že $|M| - |M_2| \geq 2$, čo je spor s predpokladom.

Nech existuje jediný vrchol $a \in A_G$ susediaci s vrcholmi v množine C_G. Potrebujeme dokázať, že $G - (C_G + a)$ je equimatchable práve vtedy, keď

$\Delta'(G) = 1$. Vyššie sme ukázali, že pre každý vrchol c z množiny $N(a) \cap C_G$ je graf $C_G - c$ equimatchable. Ľahko vidieť, že ak graf $G - (C_G + a)$ nie je equimatchable, tak rozdiel mohutností najväčšieho a najmenšieho nerozšíriteľného párenia je aspoň 2. A taktiež je ľahko vidieť, že ak je graf $G-(C_G+a)$ equimatchable, tak každé nerozšíriteľné párenie grafu G, ktoré nie je najväčšie, buď obsahuje hranu spájajúcu vrchol a s vrcholom v množine C_G, alebo nepokrýva vrchol a, alebo nepokrýva 2 vrcholy komponentu $D_i \in \langle D_G \rangle$, ktorý je equimatchable, a teda že rozdiel mohutností najväčšieho a najmenšieho párenia grafu G je 1. Ak existujú práve 2 vrcholy $a_1, a_2 \in A_G$ susedné s vrcholmi z množiny C_G, tak môžu byť spojené hranou a najmenšie nerozšíriteľné párenie môže obsahovať buď hranu a_1a_2 (ak existuje), alebo môže párovať vrcholy a_1 a a_2 s rôznymi vrcholmi v množine C_G, alebo môže párovať jeden vrchol bez ujmy na všeobecnosti a_1 s vrcholom z množiny C_G a a_2 s vrcholom z množiny D_G. Ak je naraz jeden z vrcholov a_1, a_2 spárovaný s vrcholom z množiny C_G a druhý nie je pokrytý párením, tak $\Delta'(G) > 1$. Ľahko vidieť, že ak sú splnené podmienky vety, tak tento prípad nemôže nastať. Ak aspoň tri vrcholy z množiny A_G susedia s vrcholmi z množiny C_G, tak platí, že ak nejaké párenie M_3' obsahuje práve jednu hranu medzi vrcholom z množiny A_G a vrcholom z množiny C_G, tak každé rozšírenie M_3' na nejaké nerozšíriteľné párenie M_3 musí pokrývať všetky vrcholy v množine A_G. Najviac 2 z vrcholov z množiny A_G môže párovať s vrcholmi z množiny C_G a každý zo zostávajúcich vrcholov z množiny A_G musí párovať s iným komponentom grafu $\langle D_G \rangle$. Ľahko vidieť, že uvedené podmienky sú equivalentné s tvrdením dokazovanej vety. Týmto sme ukončili dôkaz podmienky A).

Predpokladajme teraz, že $C_G = \emptyset$. Pripomeňme, že najmenšie nerozšíriteľné párenie grafu G obsahuje o jednu hranu menej ako najväčšie párenie tohto grafu. Najmenšie nerozšíriteľné párenie preto buď nechá nepokrytý jeden vrchol z množiny A_G, alebo obsahuje hranu spájajúcu 2 vrcholy z množiny A_G, alebo páruje najviac 3 vrcholy z množiny A_G s jedným komponentom z $\langle D_G \rangle$, alebo jeden komponent $\langle D_G \rangle$ je v Δ_1'. Pretože najmenšie nerozšíriteľné párenie grafu G je iba jednu hranu menšie ako najväčšie, môže nastať najviac jeden zo spomenutých prípadov. Toto je zjavne ekvivalentné s tvrdením vety.

Veta 4.17. Existuje deterministický algoritmus, ktorý v polynomiálnom čase overí, či graf ľubovoľný G patrí do triedy Δ_1.

Dôkaz Vieme deterministicky v polynomiálnom čase overiť, či graf je equimatchable (resp. či patrí do Δ_0) [22]. Podľa vety 4.4 vieme deterministicky v polynomiálnom čase overiť, či faktorovo kritický graf alebo graf s perfektným párením patrí do Δ_1. Ak graf G nemá triviálnu Gallai-Edmondsovu dekompozíciu (teda $A_G \neq \emptyset$), tak vieme deterministicky v polynomiálnom čase overiť či spĺňa podmienky vety 4.16.

4.2 Porovnanie Δ_n tried a iných modelov rozšíriteľnosti

Pripomíname, že graf nazveme equimatchable práve vtedy, keď každé nerozšíriteľné párenie má rovnakú mohutnosť ako najväčšie párenie. Pripomeňme nasledujúci fakt.

Tvrdenie 4.18. Graf G je equimatchable práve vtedy, keď $G \in \Delta'_0$.

Graf G nazveme n-rozšíriteľný práve vtedy, keď $|V(G)| > 2n$, G obsahuje párenie veľkosti n a každé takéto párenie sa dá rozšíriť na perfektné párenie grafu G. Je zrejmé, že ak graf G je n-rozšíriteľný, tak je aj m-rozšíriteľný pre $m < n$. Taktiež je ľahké vidieť, že ak graf G je 0-rozšíriteľný, tak G obsahuje perfektné párenie. Graf G s perfektným párením je zjavne equimatchable práve vtedy, keď je $(|V(G)|/2 - 1)$-rozšíriteľný.

Tvrdenie 4.19. Ak graf G je n-rozšíriteľný a $|V(G)| = m$, tak $G \in \Delta_t$, kde $t = \lceil (m - 2n)/4 \rceil$.

Dôkaz Najväčšie párenie grafu G je perfektné párenie. Z toho, že každé párenie mohutnosti n sa dá rozšíriť na perfektné párenie, vyplýva, že neexistuje nerozšíriteľné párenie s menšou mohutnosťou ako n. Každé najmenšie nerozšíriteľné párenie M musí obsahovať nejaké párenie $|M'| = n$ a nerozšíriteľné párenie grafu $G - V(M')$. Keďže graf $G - V(M')$ obsahuje perfektné párenie, musí každé nerozšíriteľné párenie grafu $G - V(M')$ obsahovať aspoň polovicu jeho vrcholov. Takže $|M| \geq n + (m - 2n)/2$. $\square$

Uvedené tvrdenie ukazuje, že ak graf G je n-rozšíriteľný, tak vieme povedať, do akej triedy Δ_m graf G patrí, a teda vieme odhadnúť maximálny rozdiel medzi dvomi nerozšíriteľnými píreniami v grafe G. Na druhej strane sa dá ľahko nájsť graf z Δ'_1 s perfektným párením, ktorý nie je ani 1-rozšíriteľný.

Graf G nazveme (n, k, d)-graf práve vtedy, keď po odobratí ľubovolných n vrcholov sa vo výslednom grafe dá každé párenie veľkosti najviac k rozšíriť na párenie, ktoré pokrýva všetky vrcholy okrem nejakých d vrcholov.

Tvrdenie 4.20. Graf G je $(0, |V(G)|/2 - n - d(G)/2 - 1, 2n + d(G))$-graf práve vtedy, keď $G \in \Delta_n$.

Dôkaz Ak graf G patrí do triedy Δ'_n, tak každé nerozšíriteľné párenie pokryje aspoň $|V(G)| - 2n - d(G)$ vrcholov, a teda každé menšie párenie sa dá rozšíriť. Ak graf G je $(0, |V(G)|/2 - n - d(G)/2 - 1, 2n + d(G))$-graf, tak najmenšie nerozšíriteľné párenie nechá nepokrytých najviac $2n + d(G)$ vrcholov, čo je o $2n$ viac, ako nechá nepokryté najväčšie párenie. Takže graf G je v triede Δ_n. $\square$

4.3 Vlastnosti tried Δ_n v karteziánskych súčinoch grafov

V tejto časti budeme skúmať vlastnosti Δ_n v karteziánskych súčinoch grafov.

0značenie Nech G a H sú ľubovoľné grafy. Nech M_G resp. M_H je párenie grafu G resp. H. Symbolom $\square(M_G, M_H)$ budeme označovať párenie grafu $G \square H$, ktoré obsahuje práve také hrany $(g_1, h_1)(g_2, h_2) \in E(G \square H)$, že buď $g_1 = g_2$ a $h_1 h_2 \in E(H)$, alebo $h_1 = h_2 \notin V(M_H)$ a $g_1 g_2 \in M_G$.

Ľahko vidieť, že $\square(M_G, M_H)$ definované vyššie je skutočne párenie, pretože žiadny vrchol grafu $G \square H$ nie je incidentný s viac ako jednou hranou z $\square(M_G, M_H)$. Taktiež ľahko vidieť, že $\square(M_G, M_H)$ je nerozšíriteľné párenie práve vtedy, keď obidve M_G aj M_H sú nerozšíriteľné.

Teraz ukážeme niekoľko tvrdení o deficiencii grafov. Pripomíname, že deficiencia grafu $d(G)$ označuje počet vrcholov grafu G nepokrytých najväčším párením.

Tvrdenie 4.21. Pre ľubovoľné dva grafy G a H platí, že $d(G \square H) \leq d(G)d(H)$. Špeciálne, ak G aj H sú equimatchable bipartitné grafy, tak $d(G \square H) = d(G)d(H)$.

Dôkaz Prvú časť tvrdenia dokážeme tak, že nájdeme párenie M grafu $G \square H$, ktoré nechá nepokrytých $d(G) \cdot d(H)$ vrcholov. Označme M_G nejaké najväčšie párenie grafu G, M_H najväčšie párenie grafu H a $M = \square(M_G, M_H)$. Párenie M nepokrýva práve tie vrcholy (g, h), pre ktoré platí, že vrchol g v grafe G nie je pokrytý párením M_G a vrchol H nie je pokrytý párením M_H. Takýchto vrcholov je práve $d(G) \cdot d(H)$.

Na dokázanie druhej časti tvrdenia nám stačí ukázať, že ak G aj H sú equimatchable bipartitné, tak k páreniu M definovanému vyššie neexistuje v grafe $G\Box H$ striedavá predlžujúca cesta. Poznamenajme, že párenie M nechá nepokryté iba niektoré vrcholy z $D_G \times D_H$, takže všetky vrcholy z $A_G \times A_H \cup A_G \times D_H \cup D_G \times A_H$ sú pokryté párením M. Ľahko vidieť, že každá striedavá predlžujúca cesta P musí začínať vo vrchole z množiny $D_G \times D_H$ nepokrytom párením M a že v inom takomto vrchole končí. Prvá aj posledná hrana na každej ceste P musí byť hrana z množiny $E(G) - M$ vychádzajúca z vrchola z množiny $A_G \times D_H \cup D_G \times A_H$. Nie je ťažké vidieť, že na ceste P sa striedajú vrcholy z množiny $A_G \times A_H \cup D_G \times D_H$ s vrcholmi z množiny $A_G \times D_H \cup D_G \times A_H$ a že z vrchola z množiny $D_G \times A_H \cup A_G \times D_H$ vychádza cesta P vždy hranou patriacou do párenia M. Preto zjavne zväčšujúca striedavá cesta P k páreniu M v grafe G neexistuje. $\Box$

Nasledujúca veta hovorí o najväčších páreniach v karteziánskych súčinoch faktorovo kritického grafu a ľubovoľného grafu.

Veta 4.22. Nech G je ľubovoľný súvislý graf a H_1 a H_2 sú faktorovo kritické grafy. Ak $|V(H_1)| = |V(H_2)|$, tak $d(G\Box H_1) = d(G\Box H_2)$. Naviac ak $|V(H_1)| > |V(H_2)|$ a $d(G\Box H_2) > 1$, tak $d(G\Box H_1) < d(G\Box H_2)$.

Dôkaz Najskôr ukážeme prvú časť tvrdenia. Je zrejmé, že ak graf G' vznikol z grafu G pridaním nových hrán, tak najväčšie párenie grafu G' pokryje aspoň toľko vrcholov, ako najväčšie párenie grafu G. Preto platí, že ak H je ľubovoľný faktorovo kritický graf s $2n+1$ vrcholmi a G je ľubovoľný súvislý graf, tak $d(G\Box H) \geq d(G\Box K_{2n+1})$. Ľahko vidieť, že na dokázanie prvej časti vety nám stačí ukázať, že pre ľubovoľný faktorovo kritický graf H s $2n+1$ vrcholmi a ľubovoľný graf G platí, že najväčšie párenie grafu $G\Box H$ pokrýva aspoň toľko vrcholov, ako najväčšie párenie grafu $G\Box K_{2n+1}$. Pre každý vrchol $g_i \in V(G)$ označme K^{g_i} podgraf grafu $K_{2n+1}\Box G$ indukovaný vrcholmi (k, g_i) pre všetky vrcholy $k \in V(K_{2n+1})$. Ak M je párenie grafu $G\Box K_{2n+1}$, tak symbolom G^M označíme graf, ktorý vznikne z grafu $G\Box K_{2n+1}$ odobratím hrán z množiny $E(G) - M$ a následnou kontrakciou všetkých podgrafov K^{g_i}. Vrchol grafu G^M označíme $\tilde{g}_i$ práve vtedy, keď vznikol kontrakciou podgrafu K^{g_i}. Teraz ukážeme nasledujúce pomocné tvrdenie.

Tvrdenie Ak M je párenie grafu $G\Box K_{2n+1}$, tak existuje párenie M' grafu $G\Box K_{2n+1}$ s rovnakou mohutnosťou ako párenie M a graf $G^{M'}$ je acyklický bez násobných hrán.

Dôkaz tvrdenia Nech M je párenie grafu $G\Box K_{2n+1}$. Pomocné párenie M_1 zostrojíme tak, že v párení M nahradíme všetky dvojice hrán $(g_1, k_1)(g_2, k_1)$, $(g_1, k_2)(g_2, k_2)$, kde $g_1, g_2 \in V(G)$ a $k_1, k_2 \in K_{2n+1}$, hranami $(g_1, k_1)(g_1, k_2)$ a $(g_2, k_1)(g_2, k_2)$. Ľahko vidieť, že párenie M_1 obsahuje rovnako veľa hrán, ako párenie M a naviac obsahuje najviac 1 hranu medzi každými dvomi podgrafmi K^{g_1} a K^{g_2}. Graf M' popísaný v znení tvrdenia získame z grafu M_1 postupným odstránením cyklov v grafe G^{M_1}. Pre každý cyklus v G^{M_1} obsahujúci vrcholy vzniknuté z podgrafov $K^{g_1}, K^{g_2}, \ldots, K^{g_n}$ platí, že z každého podgrafu K^{g_i} vychádza jedna páriaca hrana do predchádzajúceho podgrafu a jedna do nasledujúceho, označme ich $(g_i, k_1)(g_j, k_1)$ a $(g_s, k_2)(g_i, k_2)$. Keď nahradíme naraz pre každý podgraf K^{g_i} spomenuté hrany z párenia M_1 za hranu $(g_i, k_1)(g_1, k_2)$ a spravíme to pre každý cyklus v grafe G^{M_1}, získame párenie M' popísané v znení tvrdenia. $\square$

Pokračovanie dôkazu vety 4.22 Majme teda najväčšie párenie M grafu $G\Box K_{2n+1}$ také, že graf G^M je acyklický a nemá násobné hrany. Nájdeme párenie M' grafu $G\Box H$, kde H je ľubovoľný, ale pevne zvolený faktorovo kritický graf a párenie M' má rovnakú mohutnosť ako párenie M. Zvoľme ľubovoľný vrchol $h \in H$. Označme M_H perfektné párenie grafu $H - h$. Očíslujme vrcholy v grafe H tak, aby platilo nasledovné: $h_1 = h$ a pre vrcholy h_{2i} a h_{2i+1}, kde $i > 0$, platí, že hrana $h_{2i}h_{2i+1}$ je v párení M_H. Pre každý vrchol $g_i \in V(G)$ označme H^{g_i} podgraf grafu $G\Box H$ indukovaný vrcholmi (g_i, h_j) pre všetky $h_j \in V(H)$. Teraz priradíme každej hrane grafu G^M prirodzené číslo menšie ako $2n + 1$. Pripomeňme, že graf G^M je acyklický. V každom komponente grafu G^M vyberieme jeden vrchol a očíslujeme hrany, ktoré z neho vychádzajú postupne číslami od 1 až po ich počet. Potom pokračujeme vo vrcholoch, do ktorých vedie jedna, už očíslovaná hrana. Pre každý takýto vrchol v môže nastať práve jedna z nasledujúcich možností:

i) Z vrchola v žiadna ďalšia hrana nevychádza. V tomto prípade nemáme čo číslovať.

ii) Vrchol v je incidentný s neočíslovanými hranami a očíslovaná hrana vchádzajúca do vrchola v má číslo 1. V tomto prípade priraďujeme postupne ostatným hranám čísla od 2 až po počet hrán incidentných s v.

iii) Vrchol v je incidentný s neočíslovanými hranami a očíslovaná hrana vchádzajúca do vrchola v má číslo $i > 1$. V tomto prírade priradíme jednej neočíslovanej hrane také číslo j, aby $h_i h_j \in M_H$. Ostatné neočíslované hrany číslujeme postupne od 1 a vynecháme čísla i a j.

Týmto postupom po niekoľkých opakovaniach očíslujeme všetky hrany v grafe G^M. Zostrojíme pomocné párenie M_1 grafu $G\square H$. Párenie M_1 obsahuje práve také hrany $(g_i, h_k)(g_j, h_k)$, kde hrana $\tilde{g}_i\tilde{g}_j$ v grafe G^M existuje a má priradené číslo k. Ľahko vidieť, že graf, ktorý vznikne z grafu $G\square H$ odobratím hrán z množiny $E(G\square H) - M_1$ a kontrakciou všetkých podgrafov H^{g_i} pre $g_i \in V(G)$, je izomorfný s grafom G^M.

Je zrejmé, že párenie M nechá nepokrytých práve toľko vrcholov grafu $G\square K_{2n+1}$, koľko obsahuje graf G^M vrcholov nepárneho stupňa. Preto na ukončenie dôkazu prvej časti vety stačí nájsť párenie $M' \supseteq M_1$ grafu $G\square H$, ktoré pokryje všetky vrcholy podgrafov H^{g_i}, z ktorých vychádza nepárne veľa hrán z párenia M_1, a nechá nepokrytý jeden vrchol v každom podgrafe H^{g_j}, z ktorého vychádza párne veľa hrán z párenia M_1. Párenie M_1 rozšírime na párenie M' zvlášť v každom podgrafe H^{g_i}, a to takto:

i) Ak z H^{g_i} vychádza práve jedna hrana e z párenia M_1 a označíme h' vrchol z H^{g_i} pokrytý hranou e, tak do M' pridáme hrany perfektného párenia grafu $H - h'$.

ii) Ak z H^{g_i} vychádza párne veľa hrán z párenia M_1, tak do párenia M' pridáme tie hrany párenia grafu H^{g_i} izomorfného s M_H, z ktorých žiadny vrchol nie je pokrytý párením M_1. Ľahko vidieť, že v tomto prípade párenie M' nechá nepokrytý práve jeden vrchol podgrafu H^{g_i}.

iii) Ak z H^{g_i} vychádza nepárne veľa hrán z párenia M_1 a týchto hrán je viac ako 1, tak do párenia M' pridáme tie hrany párenia grafu H^{g_i} izomorfného s M_H, z ktorých žiadny vrchol nie je pokrytý párením M_1. Vďaka tomu, že hrany z párenia M_1 pokryli vrchol h_1 a iba také vrcholy z množiny $V(H)$, ktoré po dvojiciach tvoria hrany z párenia M_H, platí, že M' pokryje všetky vrcholy podgrafu H^{g_i}.

Teraz dokážeme druhú časť vety. Vďaka už dokázanej prvej časti nám stačí dokázať, že ak $d(G\square K_{2n-1}) > 1$, tak $d(G\square K_{2n-1}) < d(G\square K_{2n+1})$. Inak povedané, potrebujeme dokázať, že graf $G\square K_{2n+1}$ obsahuje párenie, ktoré nechá nepokrytých menej vrcholov ako najväčšie párenie grafu $G\square K_{2n-1}$. Zvoľme si ľubovoľné najväčšie párenie M grafu $G\square K_{2n-1}$. Zostrojíme párenie M' grafu $G\square K_{2n+1}$ s požadovanou vlastnosťou. Vyberme ľubovoľne dva vrcholy k_1' a k_2' grafu K_{2n+1}. Graf $G\square(K_{2n+1} - k_1' - k_2')$ je zjavne izomorfný s grafom

$G\square K_{2n-1}$. Pomocou spomenutého izomorfizmu vieme získať párenie M_1 podgrafu $G\square(K_{2n+1}-k_1'-k_2')$ grafu $G\square K_{2n+1}$ zobrazením párenia M. Párenie M nechá aspoň 2 vrcholy grafu $G\square K_{2n-1}$ nepokryté. Označme teda dva ľubovoľné, ale pevne zvolené vrcholy grafu $G\square(K_{2n+1}-k_1'-k_2')$ nepokryté párením M_1 ako (g_1,k_1) a (g_2,k_2). Keďže graf G je súvislý, obsahuje cestu medzi vrcholmi g_1 a g_2. Označme ju $g_1 = g_1', g_2', \ldots, g_k' = g_2$. Ak k je párne, tak párenie M' obsahuje hrany párenia M_1, hrany $(g_i,k_1')(g_i,k_2')$ pre všetky $g_i \in V(G) - \{g_1', g_2', \ldots, g_k'\}$ a hrany $(g_1',k_1)(g_1',k_1'), (g_1',k_2')(g_2',k_2'), (g_2',k_1')(g_3',k_1'), \ldots$ $(g_k',k_1')(g_k',k_2)$. Ak k je nepárne, tak párenie M' obsahuje párenia M_1, hrany $(g_i,k_1')(g_i,k_2')$ pre všetky $g_i \in V(G) - \{g_1', g_2', \ldots, g_k'\}$ a hrany $(g_1',k_1)(g_1',k_1')$, $(g_1',k_2')(g_2',k_2'), (g_2',k_1')(g_3',k_1'), \ldots (g_k',k_2')(g_k',k_2)$. Ľahko vidieť, že všetky vrcholy nepokryté párením sa nachádzajú v podgrafe $G\square(K_{2n+1} - k_1' - k_2')$ a je ich o 2 menej ako $d(G\square K_{2n-1})$. □

Z tejto vety vyplýva niekoľko dôsledkov.

Dôsledok 4.23. Nech G je ľubovoľný a H faktorovo kritický graf. Potom $d(G\square H) \leq d(G)$. Ak H obsahuje viac ako jeden vrchol, tak $d(G\square H) = d(G)$ práve vtedy, keď buď graf G má perfektné párenie, alebo $d(G) = 1$.

Dôkaz Nerovnosť vyplýva z tvrdenia 4.21 a z toho, že $d(H) = 1$. Druhá časť vyplýva z toho, že ak $|V(H)| > 1$ a $d(G) = d(G\square K_1) > 1$, tak podľa 4.22 vety platí, že $d(G\square H) < d(G)$. □

Dôsledok 4.24. Pre ľubovoľný súvislý graf G existuje $n_0 \in \mathbb{N}$ také, že pre ľubovoľný faktorovo kritický graf H s aspoň n_0 vrcholmi, platí, že $d(G\square H) < 2$.

Dôkaz Tento dôsledok priamo vyplýva z druhej časti vety 4.22. □

V skututočnosti vieme ukázať silnejšie tvrdenie ako predchádzajúci dôsledok.

Veta 4.25. Pre ľubovoľný súvislý graf G existuje $n_0 \in \mathbb{N}$ také, že pre každý faktorovo kritický graf H s aspoň n_0 vrcholmi je graf $G\square H$ buď faktorovo kritický, alebo má perfektné párenie.

Dôkaz Ak $|V(G)|$ je párne, tak z dôsledku 4.24 vyplýva existencia požadovaného n_0. Ak $|V(G)|$ je nepárne, tak z dôsledku 4.24 vyplýva, že existuje n_0

také, že pre ľubovoľný faktorovo kritický graf H s aspoň n_0 vrcholmi platí, že $d(G\Box H) = 1$. Potrebujeme dokázať, že pre ľubovoľný vrchol v grafu $G\Box H$ platí, že $G\Box H - v$ obsahuje perfektné párenie. Pomocou matematickej indukcie vzhľadom na počet vrcholov grafu G ukážeme, že pre ľubovoľný graf H s aspoň $d(G) + 2$ vrcholmi je graf $G\Box H$ faktorovo kritický.

Báza indukcie: Nech G je izomorfný s K_1. Je zrejmé, že pre každý faktorovo kritický graf H je graf $G\Box H$ fakorovo kritický.

Indukčný krok: Nech G je ľubovoľný súvislý graf s aspoň tromi vrcholmi a H je faktorovo kritický graf s aspoň $d(G)+2$ vrcholmi. Ukážeme, že graf $G\Box H$ je faktorovo kritický. Zostrojíme perfektné párenie $M_{(G\Box H)-(g,h)}$ grafu $(G\Box H)-(g, h)$ pre ľubovoľný vrchol $(g, h) \in V(G\Box H)$. Uvažujme graf $(G - g)\Box H)$. Podľa zovšeobecnenej Tuttovej vety tento graf obsahuje najviac $d(G)+1$ nepárnych komponentov a možno niekoľko párnych komponentov. Všetky párne komponenty tohto grafu majú podľa dokázanej časti vety perfektné párenie a podľa indukčného predpokladu sú všetky nepárne komponenty faktorovo kritické, a naviac ich je párny počet (kvôli parite počtu vrcholov grafu G). Párenie $M_{(G\Box H)-(g,h)}$ bude obsahovať perfektné párenia všetkých párnych komponentov grafu $(G-g)\Box H$ a hrany párenia $M_{(g,H)-(g,h)}$. Pokiaľ existuje nejaký nepokrytý nepárny komponent grafu $(G-g)\Box H$, opakujme tento postup: vyberme ľubovoľné dva takéto komponenty G_1 a G_2 a nejakú hranu $(g, h_1)(g, h_2)$, ktorá je v párení $M_{(g,H)-(g,h)}$. Odoberme hranu $(g, h_1)(g, h_2)$ z párenia $M_{(G\Box H)-(g,h)}$ a pridajme hrany párení $M_{G_1-(g_1,h_1)}$ a $M_{G_2-(g_2,h_2)}$ a hrany $(g_1, h_1)(g, h_1)$ a $(g_2, h_2)(g, h_2)$, ktoré spájajú vybraté komponenty a vrcholy (g, h_1) a (g, h_2). Dvojíc nepárnych komponentov je najviac $d(G)/2$ a hrán v $M_{(g,H)-(g,h)}$ je podľa predpokladov aspoň $d(G)/2$, a teda párenie $M_{(G\Box H)-(g,h)}$ skutočne pokrýva všetky vrcholy grafu $G\Box H$ okrem vrchola (g, h). $\Box$

Teraz sa zameriame na najmenšie nerozšíriteľné párenie faktorovo kritického grafu a ľubovoľného grafu.

Lema 4.26. Nech G je ľubovoľný graf, ktorý je vrcholovo zafarbiteľný n farbami. Ak H je faktorovo kritický graf s aspoň n vrcholmi, tak existuje nerozšíriteľné párenie grafu $G\Box H$ nepokrývajúce $|V(G)|$ vrcholov. Naviac ak H je izomorfné s kompletným nepárnym grafom, tak toto párenie je najmenšie nerozšíriteľné.

Dôkaz Nech funkcia $f : V(G) \to \mathbb{N}_n$ je vrcholovým farbením grafu G využívajúcim najviac n farieb. Označme vrcholy grafu H ako $h_1, h_2, \ldots h_m$.

Definujme nerozšíriteľné párenie M' grafu $G\Box H$, ktoré nechá $V(G)$ vrcholov nepokrytých, takto: $M' = \bigcup_{g \in V(G)} M_{(g,H)-(g,h_{f(g)})}$. Párenie M' zjavne spĺňa uvedené podmienky.

Druhú časť tvrdenia ukážeme sporom. Nech H je izomorfné s K_{2m+1} a existuje nerozšíriteľné párenie grafu G, ktoré nepokrýva aspoň $V(G)+1$ vrcholov. Z Dirichletovho princípu vyplýva, že existuje vrchol g grafu G taký, že vrcholy (g,h_1) a (g,h_2) sú nepokryté. Ale tieto vrcholy sú susedné, čo je spor s nerozšíriteľnosťou párenia. □

Nasledujúci dôsledok vyplýva z vety 4.25 a z lemy 4.26.

Dôsledok 4.27. Pre ľubovoľný graf G existuje n_0 také, že ak H je ľubovoľný faktorovo kritický graf s aspoň n_0 vrcholmi, tak graf $\Delta'(G\Box H) > \lceil |V(G)|/2 \rceil - 1$.

Teraz ukážeme ešte niekoľko výsledkov o $\Delta'(G\Box H)$, kde nevyžadujeme, aby jeden z grafov G, H bol faktorovo kritický.

Tvrdenie 4.28. Ak G a H sú ľubovoľné grafy, tak $\Delta'(G\Box H) \geq \Delta'(G)D(H)$.

Dôkaz Nech M_G resp. M_H je najväčšie párenie grafu G resp. H a M'_G resp. M'_H je najmenšie nerozšíriteľné párenie grafu G resp. H. Potom zjavne platí, že $|V(\Box(M_G, M_H))| - |V(\Box(M'_G, M'_H))| = (|V(M_G)| - |V(M'_G)|)(|V(M_H)| - |V(M'_H)|)$. □

Tvrdenie 4.29. Ak K_n a K_m sú kompletné grafy a $2 \leq n \leq m$ a $m \geq 3$, tak graf $K_n\Box K_m$ patrí do triedy Δ'_k, kde $k = \lfloor n/2 \rfloor$.

Dôkaz Potrebujeme nájsť najväčšie a najmenšie nerozšíriteľné párenie grafu $K_n\Box K_m$. Je zjavné, že ak n alebo m je párne, tak graf $K_n\Box K_m$ má perfektné párenie. Ak n aj m sú nepárne, tak graf $K_n\Box K_m$ je faktorovo kritický.

Na dokázanie tvrdenia potrebujeme nájsť najmenšie nerozšíriteľné párenie M' grafu $K_n\Box K_m$ a ukázať, že M' nepokrýva n vrcholov, ak n alebo m je párne, prípadne že M' nepokrýva $n-1$ vrcholov, ak n aj m je nepárne. Rozlíšime nasledujúce prípady podľa parity n a m.

Ak m je nepárne, tak podľa lemy 4.26 najmenšie párenie nepokrýva práve n vrcholov, teda v tomto prípade dokazované tvrdenie platí.

Predpokladajme, že aj n, aj m sú párne. Nech M'_n je nejaké najväčšie párenie grafu K_n, g_1g_2 je ľubovoľná hrana párenia M'_n a h_1, h_2 sú nejaké vrcholy grafu K_m. Ak $n \geq 4$, tak môžeme zostrojiť najmenšie nerozšíriteľné párenie M' grafu $K_n \Box K_m$ nasledovne. Označme $G' = K_n - g_1 - g_2$ a $H' = (K_m - h_1)$. Graf $G' \Box H'$ spĺňa podmienky lemy 4.26, takže jeho najmenšie párenie M_0'' nepokrýva práve $n-2$ vrcholov. Podľa Dirichletovho princípu existuje vrchol $h_3 \in V(K_m)$ taký, že pre každý vrchol $g_i \in V(K_n - g_1 - g_2)$ je vrchol (h_3, g_i) pokrytý párením M_0''. Označme perfektné párenie grafu $G' \Box \{h_1\}$ ako M_1''. Ďalej definujme párenie M_2'' ako perfektné párenie grafu $\{g_1\} \Box (K_m - h_1 - h_2)$ a párenie M_3'' ako perfektné párenie grafu $\{g_2\} \Box (K_m - h_2 - h_3)$. Párenie M' definujeme nasledovne $M' = M_0'' \cup M_1'' \cup M_2'' \cup M_3'' \cup \{(g_1, h_2)(g_2, h_2)\}$. Toto párenie je zjavne najmenšie nerozšíriteľné a nepokrýva práve n vrcholov. Ak $n = 2$ a $m \geq 4$ je párne, tak najmenšie nerozšíriteľné párenie M' obsahuje hranu $(g_1, h_1)(g_2, h_1)$ a najväčšie párenie M'' podgrafu $(g_1, K_m - h_1)$ nepokrývajúce vrchol (g_1, h_2) a najväčšie párenie podgrafu $(g_2, K_m - h_1)$ nepokrývajúce vrchol (g_2, h_3). Párenie M' je zjavne najmenšie nerozšíriteľné a necháva nepokryté 2 vrcholy.

Predpokladajme, že m je párne a n nepárne. Nech g je ľubovoľný vrchol grafu K_n. Označme symbolom M''_{g_i,h_j} perfektné párenie grafu $(K_n - g_i) \Box \{h_j\}$. Nech $V'(K_m)$ je ľubovoľná podmnožina $V(K_m)$ s mohutnosťou $n-1$. Definujeme párenie M' grafu $K_n \Box K_m$ nasledovne, M' obsahuje párenia M''_{g_i,h_i} pre každý vrchol $h_i \in V'(K_m)$, $g \neq g_i$ pre žiadne i a $g_i \neq g_j$ ak $i \neq j$, a párenia M''_{g,h_j} pre každý vrchol $h_j \in V(K_m) - V'(K_m)$. Párenie M' nepokrýva práve $n-1$ vrcholov. Každé menšie párenie by nepokrývalo aspoň $n+1$ vrcholov, teda by nebolo nerozšíriteľné. Párenie M' je najmenšie nerozšíriteľné párenie grafu $G \Box H$ a dokazované tvrdenie platí. $\square$

Kapitola 5

Záver

V práci sme sa venovali rozšíriteľnosti párení na grafoch. Graf G sa nazýva equimatchable práve vtedy, keď každé nerozšíriteľné párenie grafu G je aj najväčšie. V práci uvádzame charakterizáciu equimatchable chordálnych grafov. Skúmame tiež vzťah medzi prienikovými grafmi fundamentálnych cyklov a equimatchable chordálnymi grafmi. Charakterizujeme štruktúru grafov G takých, že pre každú kostru T grafu G je graf $G\#T$ equimatchable. Ďalej sa venujeme equimatchable karteziánskym súčinom grafov a ukazujeme, že jediný netriviálny equimatchable karteziánsky súčin je $K_2 \Box K_2$.

Zavádzame tiež nový koncept rozšíriteľnosti párení: graf G patrí do triedy Δ_n práve vtedy, keď rozdiel mohutností ľubovoľných dvoch nerozšíriteľných párení v grafe G je nanajvýš n. Graf G patrí do triedy Δ'_n práve vtedy, keď $G \in \Delta_n$ a $G \notin \Delta_{n-1}$. V práci uvádzame chrakterizáciu grafov z triedy D_n pre $n \in \mathbb{N}$. Je známe, že problém nájsť pre ľubovoľný graf G číslo n také, že $G \in \Delta'_n$, je NP-úplný. Uvádzame deterministický polynomiálny algoritmus, ktorý pre ľubovoľný graf G rozhodne, či $G \in \Delta'_1$. Taktiež pre dané n a k uvádzame deterministický polynomiálny algoritmus, ktorý vie rozhodnúť, či graf G taký, že $d(G) = k$, patrí do triedy Δ_n. Pre karteziánske súčiny grafov sme sa venovali najmä súčinom faktorovo kritických grafov so súvislými grafmi z pohľadu Δ_n tried. Ukázali sme, že ak H je ľubovoľný faktorovo kritický graf, tak veľkosť najväčšieho párenia v grafoch $G \Box H$ a $G \Box K_{|V(H)|}$ je rovnaká. Tiež sme ukázali niekoľko ďalších výsledkov o Δ triedach pre karteziánske súčiny faktorovo kritických grafov a súvislých grafov.

Otvorenou otázkou zostáva, či pre dané n existuje deterministický polynomiálny algoritmus rozhodujúci, či graf G patrí do triedy Δ_n. Ďalšie možnosti výskumu poskytuje trieda karteziánskych súčinov grafov. Zaujímavá otvorená otázka je úplnejšia charakterizácia najmenšieho nerozšíriteľného párenia karteziánskeho súčinu faktorovo kritického grafu a súvislého grafu. Predpokladáme tiež, že podobné výsledky, aké sme dosiahli pre faktorovo kritické grafy v karteziánskych súčinoch, by mohli existovať pre grafy s perfektným párením alebo pre ich podmnožinu, pre bikritické grafy.

Literatúra

[1] T. Gallai, “Kritische Graphen II,” *Magyar ad. Akad. Mat. Kutatd Int. Kozl.*, vol. 8, pp. 373–395, 1963.

[2] J. Edmonds, “Paths, trees, and flowers,” *Canad. J. Math.*, vol. 17, pp. 449–467, 1965.

[3] D. P. Summer, “Randomly matchable graphs,” *Journal of Graph Theory*, vol. 3, no. 2, pp. 183–186, 1979.

[4] M. Lesk, M. Plummer, and W. Pulleyblank, “Equi-matchable graphs,” *Graph Theory and Combinatorics*, pp. 239–254, 1984.

[5] O. Favaron, “Extendability and factor-criticality,” *Discrete Math.*, vol. 213, pp. 115–122, 2000.

[6] M. Plummer, “Extending matchings in graphs: A survey,” *Discrete Math.*, vol. 127, no. 1-3, pp. 277 – 292, 1994.

[7] Q. Yu and G. Liu, *Graph Factors and Matching Extensions.* Springer, 2010.

[8] Q. Yu, “Characterizations of various matching extensions in graphs,” *Australas. J. Combin.*, vol. 7, pp. 54–64, 1993.

[9] Q. Yu, “A note on extendability and factor-criticality,” *Annals of Combinatorics*, vol. 6, pp. 479–481, 2002.

[10] G. Liu and Q. Yu, “Generalization of matching extensions in graphs,” *Discrete Math.*, vol. 231, pp. 311–320, March 2001.

[11] Z. Jin, H. Yan, and Q. Yu, “Generalization of matching extensions in graphs (ii),” *Discrete Appl. Math.*, vol. 155, pp. 1267–1274, 2007.

[12] B. Bai, H. Lu, and Q. Yu, "Generalization of matching extensions in graphs (iii)," *Discrete Applied Mathematics*, vol. 159, no. 8, pp. 727 – 732, 2011.

[13] J. Vandenbussche and D. B. West, "Matching extendability in hypercubes," *SIAM J. Discret. Math.*, vol. 23, pp. 1539–1547, 2009.

[14] A. Frendrup, B. Hartnell, and P. D. Vestergaard, "A note on equimatchable graphs," *Australas. J. Combin.*, vol. 42, pp. 185–190, 2010.

[15] M. Yannakakis and F. Gavril, "Edge dominating sets in graphs," *SIAM Journal on Applied Mathematics*, vol. 38, no. 3, pp. pp. 364–372, 1980.

[16] W. T. Tutte, "The Factorization of Linear Graphs," *Journal of the London Mathematical Society*, vol. s1-22, no. 2, pp. 107–111, 1947.

[17] C. Berge, "Sur le couplage maximum d'un graphe," *C. R . Acad. Sci. Paris Sir. I Math.*, vol. 247, pp. 258–259, 1958.

[18] C. Berge, "Two theorems in graph theory," *Proceedings of the National Academy of Sciences*, vol. 43, no. 9, pp. 842–844, 1957.

[19] O. Favaron, "Equimatchable factor-critical graphs," *Journal of Graph Theory*, vol. 10, pp. 439–448, 1986.

[20] F. Gavril, "The intersection graphs of subtrees in trees are exactly the chordal graphs," *Journal of Combinatorial Theory, Series B*, vol. 16, no. 1, pp. 47 – 56, 1974.

[21] L. Lovász, "On graphs not Containing Indepedent Circuits," *Mat. Lapok*, vol. 16, pp. 289–299, 1965. (in Hungarian).

[22] L. Lovász, "Subgraphs with prescribed valencies," *Journal of Combinatorial Theory*, vol. 8, p. 391–416, 1970.

[23] L. Lovász and M. Plummer, *Matching Theory.* North-Holland Publishing, Amsterdam, 1986.